

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Pedagogická fakulta

Katedra tělesné výchovy a sportu

Bakalářská práce
**Historie tělesné výchovy a sportu ve
Veselí nad Lužnicí**

Vypracoval: Valerie Hejlová

Vedoucí práce: doc. PaedDr. Jan Štumbauer, CSc.

České Budějovice, 2020

Pedagogická
fakulta
Faculty
of Education

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

University of South Bohemia in České Budějovice

Faculty of Education

Department of Sports Studies

Bachelor thesis

The History of Physical Education and Sport in Veselí nad Lužnicí

Author: Valerie Hejlová

Supervisor: doc. PaedDr. Jan Štumbauer, CSc.

České Budějovice, 2020

Bibliografická identifikace

Název bakalářské práce: Historie tělesné výchovy a sportu ve Veselí nad Lužnicí

Jméno a příjmení autora: Valerie Hejlová

Studijní obor: BTV

Pracoviště: Katedra tělesné výchovy a sportu PF JU

Vedoucí bakalářské práce: doc. PaedDr. Jan Štumbauer, CSc.

Rok obhajoby bakalářské práce: 2020

Abstrakt:

Tato bakalářská práce pojednává o historii tělesné výchovy a sportu ve Veselí nad Lužnicí od jejího samotného organizovaného počátku roku 1887, kdy byla založena tělovýchovná jednota Sokol, až do roku 2020. Práce je rozdělena na čtyři historická období. První období je vymezeno lety 1887 až 1918, zabývá se vznikem a dalším vývojem Tělovýchovné jednoty Sokol. Druhé období je zaměřeno nejen na Sokol, ale i na vznik a vývoj dalších organizací jako je Dělnická tělocvičná jednota, Klubu českých turistů atd. od roku 1918 až 1945. Třetí období zachycuje významný historický poválečný vývoj a vznik sportovních oddílů v rozmezí od roku 1945 až do roku 1989. A poslední čtvrté období zachycuje především TJ Lokomotiva a sportovní oddíly od roku 1989 až do dnešní doby ve městě Veselí nad Lužnicí.

Klíčová slova: oddíl, Sokol, organizace, tělovýchovná jednota, TJ Lokomotiva

Bibliographical identification**Title of the graduation thesis:**

The History of Physical Education and Sport in Veselí nad Lužnicí

Author's first name and surname: Valerie Hejlová

Field of study: BTV

Department: Department of Sports studies

Supervisor: doc. PaedDr. Jan Štumbauer, CSc.

The year of presentation: 2020

Abstract:

In this bachelor thesis, we discuss about history of physical education and sports in Veselí nad Lužnicí from its very organized beginning in 1887, when unity of physical education Sokol has been established, to 2020. The thesis is divided into four historical periods. First period lasted from 1887 to 1918. Second period deals not only with the Sokol, but also with establishment and development of other organizations, like the Labour Physical Education Unity, the Czech Tourist Club and so on, dating from 1918 to 1945. Third period highlights significant historical postwar development of sport clubs from 1945 to 1989. The fourth and last period is primarily TJ Lokomotiva and sport clubs from 1989 until the present in town Veselí nad Lužnicí.

Keywords: section, Sokol, organization, physical education unity, TJ Lokomotiva

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě (nebo v úpravě vzniklé vypuštěním vyznačených částí) archivovaných fakultou elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

Datum

Podpis studenta

Poděkování

Děkuji panu Oldřichu Zimmelovi a Václavu Jelínkovi a všem dalším, za zapůjčení literatury, kronik a archivních pramenů a poskytnutí informací i z osobních archivů. Dále děkuji vedoucímu mé bakalářské práce, panu doc. PaedDr. Janu Štumbauerovi, CSc. za vzácné rady při vytváření této bakalářské práce.

Obsah (Historie tělesné výchovy a sportu ve Veselí nad Lužnicí)

1 Úvod.....	6
2 Metodologie.....	8
2.1 Cíl, úkoly, předmět práce.....	8
2.1.1 Cíl práce	8
2.1.2 Úkoly práce	8
2.1.3 Předmět práce	8
2.2 Metody práce.....	8
2.3 Rozbor pramenů a literatury	9
3 Nástin historie města Veselí nad Lužnicí	11
4 Historie tělesné výchovy a sportu ve Veselí n. L. od roku 1887 až do současnosti	16
4.1 Historie tělesné výchovy a sportu ve Veselí a Mezimostí 1887–1918.....	16
4.2 Historie tělesné výchovy a sportu ve Veselí a Mezimostí 1918–1945.....	20
4.2.1 Tělocvičné jednoty Sokol ve Veselí a v Mezimostí.....	20
4.2.2 Federalizovaná dělnická tělocvičná jednota v Mezimostí nad Nežárkou	22
4.2.3 Sportovní oddíly SK Lužničan Veselí, SK Mezimostí.....	23
4.2.4 Vznik a vývoj organizované turistiky na Veselsku.....	30
4.3 Historie tělesné výchovy a sportu ve Veselí nad Lužnicí 1945–1989.....	32
4.3.1 Vznik a vývoj ZSJ, DSO a TJ Lokomotiva Veselí nad Lužnicí	33
4.3.2 Tělovýchovná jednota Sokol a následně odbory ZTV, ZRTV, ASP a ASPV	36
4.3.3 Vývoj jednotlivých sportů organizovaných TJ Lokomotiva Veselí nad Lužnicí	38
4.3.4 Turistika při Sokolu a následně při TJ Lokomotiva.....	52
4.4 Historie tělesné výchovy a sportu od roku 1989 do současnosti	58
4.4.1 Transformace TJ Lokomotiva Veselí nad Lužnicí.....	58
4.4.2 Vývoj jednotlivých sportů a turistiky v TJ Lokomotiva	68
4.5 Sporty a spolky organizované mimo rámec TJ Lokomotiva	83
5 Závěr	88
Prameny a literatura.....	90
Použité zkratky	92

1 Úvod

Bakalářská práce je zaměřena na historii tělesné výchovy a sportu ve městě Veselí nad Lužnicí. Téma historie tělesné výchovy a sportu jsem zvolila, protože mě zajímá sport a jeho historie v místě, kde jsem vyrůstala. Zároveň jsem považovala práci tohoto charakteru za přínosnou, protože ve Veselí nad Lužnicí podobně zpracovaná práce dosud nebyla nikým sepsána. V práci se věnuji počátkům organizované tělesné výchovy a sportu ve Veselí nad Lužnicí, které jsou datovány k roku 1887, kdy byla ve městě založena první tělovýchovná organizace Sokol. Tato organizace měla hlavní podíl na rozvíjení organizovaných tělovýchovných a sportovních činností místních obyvatel. Později v roce 1921 se o své místo hlásila i FDTJ, ale bez většího úspěchu, měla nedostatek členů a byla zakázána. Dále se věnuji především vznikem jednotlivých sportovních oddílů a jejich chronologickému vývoji v průběhu dějin. Nejvíce místa v mé práci zaujímají oddíly fotbal a lední hokej, které jsou ve městě nejvíce rozšířeny a zpopularizovány. Nesmím opomenout ani taneční skupiny, které mají ve městě také své pevné přední místo, co se týče popularity i počtu členů.

Práci jsem rozdělila do čtyř hlavních částí. První kapitola této historie začíná ve Veselí založením zmíněné Tělocvičné jednoty Sokol v roce 1887, která zde nejvíce ovlivnila rozvoj tělesné výchovy a sportu, a je zakončena rokem 1918, kdy došlo k ukončení I. světové války. Popisuji zde jen historický vývoj Sokola, protože byl zatím ve městě jedinou sportovní organizací.

Druhá kapitola zahrnuje především meziválečné období historie tělesné výchovy a sportu ve Veselí a Mezimostí od roku 1918 do konce II. světové války roku 1945. V této kapitole se věnuji kromě již zmíněné hlavní organizaci Sokol také Federalizované dělnické tělocvičné jednotě a sportům, jako jsou fotbal, turistika volejbal či házená.

Třetí kapitola začíná po válce roku 1945, po které se systém tělesné výchovy a sportu ve Veselí nad Lužnicí značně změnil, a končí rokem 1989, kdy došlo k pádu komunistického režimu na území tehdejšího Československa. V první polovině tohoto období se Sokol už nepodařilo úplně obnovit. V roce 1957 vznikla sjednocením tří hlavních dobrovolných sportovních organizací, DSO Tatran – Prefa, DSO Lokomotiva, a DSO Jiskra jediná s názvem TJ Lokomotiva. V této kapitole se věnuji kromě již zmíněných hlavních sportovních oddílů nově vznikajícím oddílům, jako jsou lední hokej,

lehká atletika, stolní tenis, sportovní gymnastika, kanoistika, kulturistika, základní tělesná výchova, šachy, tenis a cyklistika.

Poslední čtvrtá kapitola začíná rokem 1989, po Sametové revoluci a končí současným rokem 2020, kdy je TJ Lokomotiva největší tělovýchovnou a sportovní organizací ve Veselí nad Lužnicí. V této kapitole se věnuji zmíněným oddílům, a také dalším nově vzniklým, jako jsou nohejbal, tenis, krasobruslení, UM a CODA. Dále mimo TJ Lokomotivu vznikly kluby Gladiators gym, Box klub, Cyklistický klub Jihočeské naděje nebo šachy, které byly dříve součástí TJ Lokomotiva.

2 Metodologie

2.1 Cíl, úkoly, předmět práce

2.1.1 Cíl práce

Cílem této práce je zpracování historie organizované (spolkové) tělesné výchovy a sportu ve Veselí nad Lužnicí od jejího počátku až do současnosti, a to s pomocí všech dostupných archivních pramenů, dostupné literatury, periodik, tištěných pramenů, internetu, a osobních archivů či výpovědí pamětníků o sportovních klubech, oddílech a událostech.

2.1.2 Úkoly práce

- ✓ Provést detailní obsahovou analýzu veškerých dostupných souvztažných písemných a fotografických pramenů, literatury, dobových periodik, vzpomínek pamětníků, jejich osobních archivů a současných internetových zdrojů.
- ✓ Zpracovat archivní fondy sportovních oddílů ve Veselí nad Lužnicí.
- ✓ Chronologicky zpracovat tělesnou výchovu a sport ve Veselí nad Lužnicí nad podstatě získaných záznamů a organizaci jednotlivých sportovních oddílů.
- ✓ Vytvořit soubor souvztažných obrázků a fotografií, jejich odpovídajících popisků a uvést jejich zdroje.
- ✓ Zpracovat stručný přehled historie tělesné výchovy a sportu města Veselí nad Lužnicí od jeho vzniku až po současnost.

2.1.3 Předmět práce

Předmět práce je z hlediska *územního* zaměřen na tělovýchovné a sportovní činnosti v aktuálním katastrálním území města Veselí nad Lužnicí.

Z hlediska *časového* je předmět práce zaměřen chronologicky na období od počátku vzniku organizované sportovní činnosti Sokol v roce 1887, až do současnosti, tedy do roku 2020.

Z hlediska *obsahového* je předmět práce zaměřen na historii organizované tělesné výchovy, sportu a turistiky. Mimo předmět práce stojí školní tělesná výchova, individuální pohybové aktivity rekreačního charakteru, tělovýchovné sporty v DDM, nesespecifická sportovní činnost skautingu a trampingu a činnosti Svazarm.

2.2 Metody práce

V této bakalářské práci byla použita standardní historické metody, které umožňují vyhledávat a porovnávat údaje o faktech v minulých letech. Při jejím řešení

byla kladena maximální pozornost, vzhledem k dokumentačně výraznému charakteru práce, všem dostupným souvztažným zdrojům. Materiály potřebné k vytvoření této práce jsem získala rozborem archivních fondů, tištěných pramenů, dostupné literatury periodik, internetu, a především kronik oddílů a výpověďmi pamětníků sportovních klubů a oddílů. Při psaní práce jsem použila metodu přímou, tedy práce je popisem minulosti na základě studia pramenů. Dále jsem použila metodu progresivní, která sleduje události v jejich časovém sledu. Jednotlivé sportovní oddíly, odbory a organizace byly řazeny chronologicky podle data jejich vzniku. V práci jsou dodržovány dobové názvy města Veselí nad Lužnicí.

2.3 Rozbor pramenů a literatury

Většina informací pro napsání této práce byla získána pomocí analýzy všech dostupných písemných a fotografických pramenů, dobových periodik, literatury, památníků, vzpomínek pamětníků, kronik oddílů nebo internetových zdrojů.

Informace o prvotní organizaci Sokol jsem převzala z Památníku tělocvičné jednoty Sokol ve Veselí 1885–1905 a Památníku tělocvičné jednoty Sokol v Mezimostí 1922–1932. Nejvíce jsem čerpala z Kronik města Veselí nad Lužnicí, z kronik oddílů a organizací a z osobních archivů. Ze širokého souboru periodik byla čerpána jen malá část, z důvodu podrobného vedení většiny z oddílových kronik. Některé z oddílů si kroniku nevedou nebo o ni přišli při povodních v letech 2002 či 2006, tudíž jsem periodika v těchto případech využila, a to především u oddílů tenisu a házené. Periodika jsem dohledala v Okresním archivu v Táboře, kdy jsem čerpala především z pramenů Jihočeské pravdy a Jihočeského sportovního týdeníku. Cenné informace poskytl pan Oldřich Zimmel, který mi ochotně zapůjčil materiály z archivu TJ Lokomotiva, ke kterým bych jinde neměla přístup. Jedná se především o materiály jako jsou výroční zprávy TJ Lokomotiva, stavy členstva a Kroniku TJ Lokomotiva.

Nesmím opomenout ani ochotu Václava Jelínka, díky kterému jsem mohla čerpat z Kronik města Veselí nad Lužnicí a byly mi poskytnuty i krásné fotodokumentace.

Měla jsem k dispozici i literaturu, ze které jsem v první řadě čerpala z knihy Historie veselského fotbalu (1922–2010) od autora Zdeňka Frimla, dále jsem čerpala z literatury Sport a tělesná kultura v Čsl. republice a cizině (Bureš P. & Plichta J.) či

z knihy Vybrané kapitoly z historie tělesné výchovy, sportu a turistiky v meziválečném Československu (Štumbauer J.), ze kterých jsem čerpala informace o počátcích sportů v českých zemích. Také jsem měla k dispozici knihu Veselské století (1918–2018), která mi byla zapůjčena v městské knihovně Veselí nad Lužnicí.

Dalšími významnými zdroji pro čerpání informací do této bakalářské práce byly výpovědi pamětníků a rozhovory s hráči či trenéry, které tvoří také značnou část získaných informací. Zejména informace o historii nohejbalu mi poskytl Ing. Vít Rada, o kanoistice Jaroslav Bucek spolu s archivem, o atletice Tereza Chýnová, volejbalu Eva Ježková, o ASVP Marie Kuklová, o Gladiators gymu Jan Kratochvíl nebo o Box klubu Jakub Veber. Někdy tato svědectví byla velice zásadní, protože nebyla zpracována v písemných podobách.

Další část napsaných informací je získána z webových stránek města Veselí nad Lužnicí, z webových stran TJ Lokomotiva a z webových stran každého z oddílů, organizací či jednotlivých sportovních akcí.

V práci jsou použity dobové i novější fotografie, které jsem získala nejčastěji z archivu p. Jelínka. Většina fotbalových fotografií je v práci použita z knihy pana Frimla, fotografie z internetových stránek města Veselí nad Lužnicí, jsou použity v kapitole o historii města Veselí nad Lužnicí, a některé fotografie jsou použity z vlastního zdroje.

3 Nástin historie města Veselí nad Lužnicí

Veselí

Vznik osady Veselí není přesně určen. Nejdříve byla vybudována tvrz při soutoku Lužnice, Nežárky a Bechyňského potoka v místě zvaném Na Talíři, pod kterou časem osada Veselí vznikla. Blízkému okolí, kde pravděpodobně stávaly stráže, se dodnes říká Na Strážkách. Z roku 1259 pochází první písemná zmínka, kdy Veselí bylo ve vlastnictví Voka z Rožmberka a osada byla zřejmě hospodářsky velmi soběstačná.

Obrázek 1. Na kresbě z roku 1752 je zachyceno Veselí. Převzato z oficiálních internetových stránek města Veselí nad Lužnicí. (2003).

Následujícím majitelem Veselí se stal v roce 1302 český král Václav II. V následujících několika letech zůstala v rukách českých králů a v roce 1362 bylo Karlem IV. Veselí povýšeno na komorní město. V důsledku husitských válek bylo město v 15. století několikrát vypáleno a plněno.

Po téměř půlstoletí trvajících husitských válek se Veselí dostalo do vlastnictví Petra Voka z Rožmberka a díky mohutné výstavbě rybníků se Veselí začalo zotavovat. Avšak ekonomický růst netrval dlouho, roku 1612 se Švamberkové ujali správy města a Veselí začalo chudnout. Během Českého stavovského povstání využívaly nepřátelené strany strategickou polohu města tzv. česko–rakouskou bránu, kudy procházela vojska, která během svých tažení drancovala a plenila. Ve Veselí ležela armáda knížete

Hohenlohea a Linharta z Felsu od 27. září do 2. října 1619. Tyto vojenské operace město poznamenaly.

Po porážce českých stavů v bitvě na Bílé hoře dostalo Veselí císařskou milost a byla mu odpuštěna rebelie během Českého stavovského povstání. Po udělené milosti se znovu povoluje pořádání trhů a vaření piva. I přes všechna omilostnění, odpuštění a povolení bylo město zpuštěné, a to kvůli trvající třicetileté válce, během níž přišla bída, hlad a lidé odtud utíkali. Z usedlých 97 lidí zůstalo jen 53, v Mezimostí jen 16 z 38.

Posledním vlastníkem města Veselí se stal rod Schwarzenbergů. 2. dubna 1660 jej dostal darem Jan Adolf Schwarzenberg spolu s celým třeboňským panstvím. Tento významný český šlechtický rod vlastnil město až do roku 1918, kdy vznikem Československé republiky získalo Veselí plnou samostatnost.

Významnou návštěvou pro Veselí byl příjezd císaře Karla VI. na veselskou faru. Zde se zdržel při své cestě do Budějovic 21. srpna 1732 v odpoledních hodinách. V letech 1740–1748 se Veselí nevyhnula válka o rakouské dědictví. Vojáci brali veselskému lidu potraviny i krmení pro dobytek, a tak ve Veselí stále vládla chudoba a hlad.

Ani jako většině větších měst se Veselí nevyhnuly ničivé požáry. Ty nejničivější se udály v roce 1764, kdy vyhořela radnice, městský archiv, pivovar a čtyři velké domy a v roce 1866, jenž se rozšířil až do Mezimostí, kde jeho následkem lehlo popelem 35 domů.¹

První zmínka o veselském kostele pochází z roku 1261, kdy Vok z Rožmberka daroval patronátní právo Vyšebrodskému klášteru a zajistil faráři Čeňkovi držení fary až do jeho smrti. Nejen pro Veselí, ale i pro většinu okolních obcí byla fara střediskem duchovní správy. S rokem 1902 byla fara povýšena na děkanství.

V roce 1881 byla vystavěna nová školní budova na veselském náměstí. Z historických pramenů lze usuzovat, že město mělo školu už v roce 1362. Dokazuje to nejen tvrzení v I. dílu dějin města Tábora, ale i zmínka v Archivu Pražského hradu z roku 1407 o chudých školácích žebrajících před kostelem ve Veselí. Až do vybudování nové školní budovy v roce 1881 se vyučovalo v budově naproti kostelu v čísle čtyři. Po prodeji této budovy se vyučovalo v jiných různých soukromých prostorách.

¹ Nástin historie měst Veselí a Mezimostí – Veselí. (2003). Získáno 18.3.2020, z: <http://www.veseli.cz/>.

V Mezimostí byla škola založena v roce 1907. Před začátkem I. světové války byla otevřena vyšší škola – Průmyslová škola pokračovací pro učně různých profesí a řemesel, později přejmenovaná na Živnostenskou školu pokračovací (1886–1947). V meziválečném období byla otevřena další škola, která měla přispívat ke zvýšení odbornosti zemědělské mládeže, nesla název Lidová škola hospodářská (1928–1944).

V roce 1950 bylo otevřeno místní muzeum v budově Martina Lomnického ze Šebína a dodnes nese jméno sběratele lidových písní Karla Weise, tzv. Weisův dům. V roce 1980 byl do provozu uveden nový Kulturní dům, do té doby se veškeré kulturní a společenské akce města pořádaly v budově Staré radnice.²

Obrázek 2. Na této originální koláži jsou zachycené nejvýznamnější stavby ve Veselí. Obrázek je převzat oficiálních internetových stránek města Veselí nad Lužnicí. (2003).

Mezimostí

První zmínka o této osadě je ze 14. století v souvislosti s veselskou tvrzí. Na soutoku Lužnice a Nežárky stála tvrz Mezimostská, která byla od tvrze veselské vzdálena jen několik metrů. Původními držiteli byli páni z Mezimostí, jejichž členové se jmenovali Jeníci. V roce 1369 se stal majitelem Oldřich z Rožmberka, koncem 14. století Vilém z Landštejna a v 15. století vlastnili osadu znovu Rožmberkové. Roku 1465 prodal tvrz Jan z Rožmberka obci Mezimostí. Petrem z Rožmberka bylo Mezimostí povýšeno

² Kuna, F. (1922). *Dějiny města Veselí nad Lužnicí a okolí*. Veselí nad Lužnicí: MěNV.

na městečko se všemi právy svobodných měst. Od roku 1725 vystřídala obec několik majitelů, zpět se vrátila měšťanstvu až v roce 1769.

Mezimostí mělo podobné osudy jako Veselí, ale vzhledem k poloze zažilo více povodňových katastrof než požárů. Největší povodeň v září 1890 strhla všechny mosty. Obyvatelům tak voda přinášela veliké škody a bídu.³

V 19. století se stalo Mezimostí jednou z nejvýznamnějších železničních stanic v zemi. Vytvořil se zde důležitý železniční uzel, ve kterém se protínaly dráhy z Prahy, Českých Budějovic a Jindřichova Hradce a to zapříčinilo, že na počátku 20. století bylo Mezimostí početnější než Veselí. Tím město začalo vzkvétat a mířilo k velkému rozvoji.

13. listopadu 1908 císař František Josef I. povýšil městečko Mezimostí na město, čímž se naprosto vyrovnalo historicky staršímu Veselí.

Nejstarší dochovanou památkou v Mezimostí je kaple svatého Floriana. Byla postavená roku 1715. Všechny ostatní důležité budovy jsou stavěny až na přelomu 19. a 20. století ve spojitosti s rozvojem města. Nejvýznamnější je novoklasicistní základní škola, postavena roku 1907, dále také nádražní budovy z let 1869 a 1887.

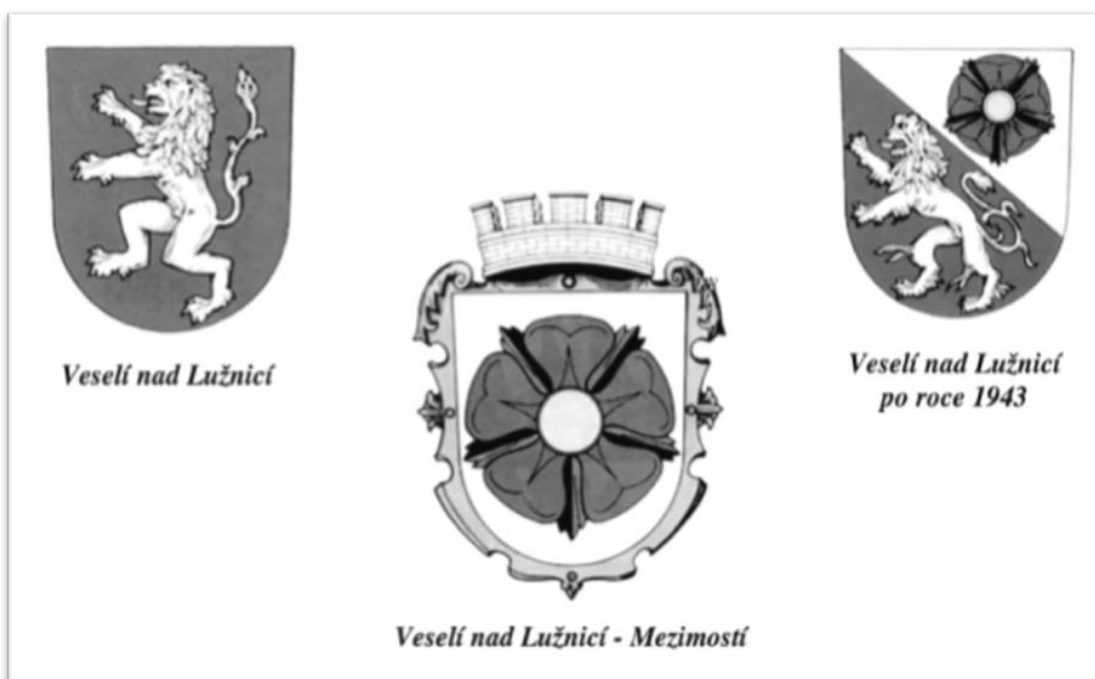

Obrázek 3. Na této originální koláži jsou zachyceny nejvýznamnější stavby v Mezimostí. Převzato z oficiálních internetových stránek města Veselí nad Lužnicí. (2003).

³ Nástin historie měst Veselí a Mezimostí – Mezimostí. (2003). Získáno 18.3.2020, z: <http://www.veseli.cz/>.

Spojení Veselí a Mezimostí do jednoho správního celku

V historii se často jednalo o sloučení Veselí a Mezimostí. Nekompromisní patrioti veselští „košťálníci“, i mezimostští „chramošťáci“ neviděli výhodnost spojení obou měst. V roce 1935 si obecní zastupitelstvo v Mezimostí odsouhlasilo, že ke sjednocení nikdy nedojde. Aby utvrdilo svoje rozhodnutí, změnilo o rok později název města na Mezimostí nad Nežárkou. Během nacistické okupace se sloučením měst začala zabývat protektorátní správa, která nařídila spojení obou měst úředním nařízením. Pro nové souměstí byl stanoven k 1. 1. 1943 jednotný německý název Frohenbrück a český úřední název Veselí nad Lužnicí. Zejména Mezimostští se po válce snažili o rozdělení tohoto souměstí, ale tehdejší ministr vnitra jejich žádost zamítl. Až čas ukázal, že sloučení je velice prospěšné pro obě strany.⁴

Obrázek 4. Zde jsou zachyceny znaky Veselí nad Lužnicí a Mezimostí. Obrázek je převzat oficiálních internetových stránek města Veselí nad Lužnicí. (2003).

⁴ Kuna, F. (1922). *Dějiny města Veselí nad Lužnicí a okolí*. Veselí nad Lužnicí: MěNV.

4 Historie tělesné výchovy a sportu ve Veselí n. L. od roku 1887 až do současnosti

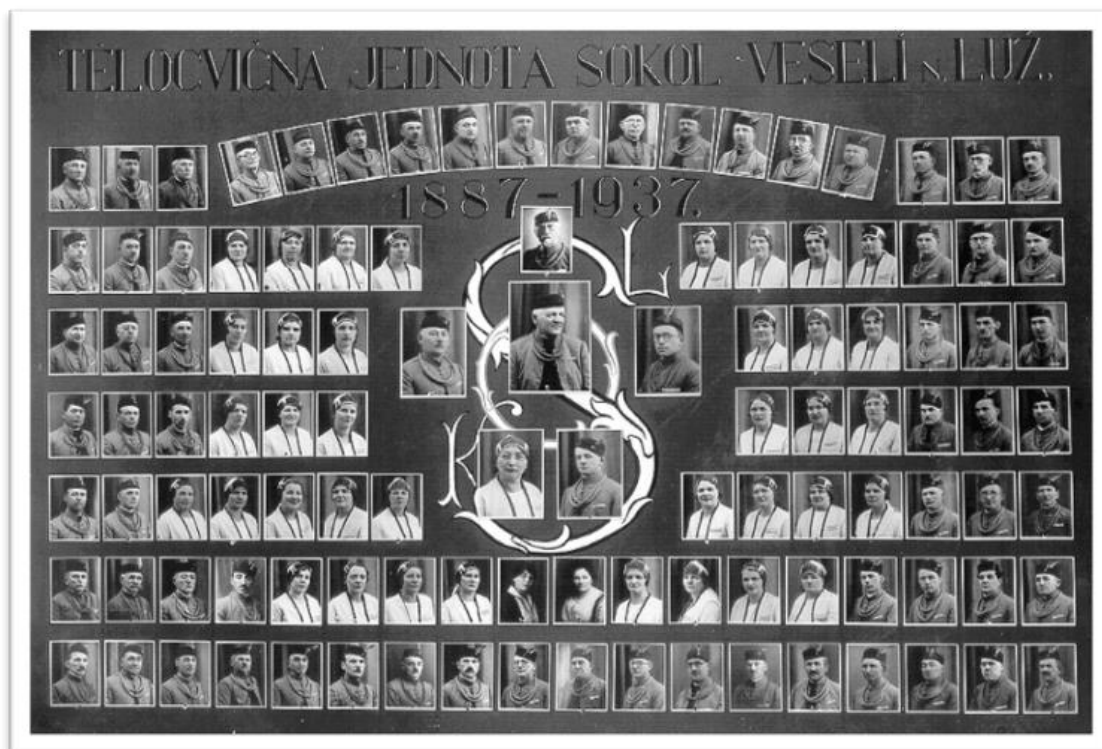
4.1 Historie tělesné výchovy a sportu ve Veselí a Mezimostí 1887–1918

Tělocvičná jednota Sokol

Tělocvičná jednota Sokol, později Československá obec sokolská, dnes Česká obec sokolská (ČOS), byla v období první republiky nejvýznamnější tělovýchovnou organizací a nejvýznačnější spolkovou organizací celého Československa, která byla založena roku 1862 Miroslavem Tyršem. Organizační stavbu ČOS tvořily sokolské župy, které se dále dělily na okrsky a někdy se naopak účelově sdružovaly do krajů. Nejzákladnějším článkem však byly sokolské jednoty. Do ČOS se ještě přidala župa rakouská a zahraniční župa, která sdružovala 30 jednot z jedenácti států. Vrcholem sokolské činnosti v meziválečném období byly velkolepé všesokolské slety pořádané v Praze.⁵

Prvopočátky tělesné výchovy a sportu ve Veselí nad Lužnicí jsou spjaty se založením právě tělocvičné jednoty Sokol. První přípravné práce k jejímu založení začaly v roce 1885, ale v místní veřejnosti se dlouho tento nápad nemohl uchytit. V následujících dvou letech se začaly konat výlety, jak tomu říkávali členové Sokola, za pomoci sokolských jednot ze širokého okolí. Tím postupně pomohli prorazit předsudky místních ke sportu a tělesné výchově.

⁵ Se vznikem tělovýchovných jednot v Rakousko-Uhersku souvisel pád Bachova absolutismu a české národní sebeuvědomění. Jednou z nejdůležitějších byl Sokol. Byla založena roku 1862 Miroslavem Tyršem, jenž vypracoval českou tělocvičnou soustavu, podle které se cvičilo, a Jindřichem Fügnerem. Z počátku byl inspirován německými turnerskými spolky. Ani během první světové války sokolský duch nezankl. Z řad sokolstva vzešli pozdější vážení představitelé Československé armády. Po vzniku ČSR velmi rychle vzrůstala členská základna Sokola. Počet členů v roce 1920 vzrostl na 562 tisíc z původního předválečného počtu 128 tisíc členů. Sokol u členů vytvářel pevné národní uvědomění. I když nebyl přímo spojen s žádnou z politických stran, velmi silnou pozici mezi jeho členy měla Národně socialistická strana. Starosta JUDr. Josef Scheiner, který stál v čele Sokola až do své smrti v roce 1932, byl Tyršovým žákem a spolupracovníkem. Později ho v této funkci nahradil MUDr. Stanislav Bukovský. Štumbauer, J. (2016). *Vybrané kapitoly z historie tělesné výchovy, sportu a turistiky v meziválečném Československu*. České Budějovice: JČU, KTS, s. 29–34.

Obrázek 5. Tablo uspořádané k 50. výročí založení Tělocvičné jednoty Sokol Veselí nad Lužnicí, na kterém jsou fotografie nejvýznačnějších funkcionářů a členů této jednoty. Fotografie je převzata z Památníku tělocvičné jednoty Sokol v Mezimostí 1922–1932.

Psal se rok 1887 a ve Veselí nad Lužnicí byl založen Sokol. Z počátku se cvičilo pouze ve školní tělocvičně. Po čase byla školní tělocvična rekonstruována na učebny pro nedostatek prostoru ve školní budově a Sokol dostal výpověď. Náhradním řešením bylo v roce 1890 pronajmutí místnosti v soukromém domě. Bylo to ovšem pouze provizorní místo. Místnost byla prostorná, ale velmi nízká, až odpudivá a nesplňovala žádoucí podmínky pro kvalitní a plnohodnotnou tělesnou výchovu. Nezabránilo to ale účasti II. všesokolského sletu v roce 1891, kterého se zúčastnili členové Šindelář, Kolín a Šrajhaus. Prostředí tělocvičny velice nepříznivě působilo zejména na členy, kteří postupně přestávali docházet na cvičení. Z tohoto důvodu si v roce 1893 sokolové pronajali jinou místnost, a to opět v soukromém domě ve Svinenské ulici. Členové Sokola si tuto místnost sami vyzdobili a upravili, aby byla vhodná pro potřeby cvičení. Tímto opatřením tak došlo k celkovému oživení činnosti tělovýchovné jednoty Sokol. Tato místnost později také sloužila ke vzdělávání a ke konání různých kulturních večírků s hudbou a tancem. Dlouholetá činnost Sokola tedy nezahrnovala pouze tělesnou výchovu, ale věnovala se i kultuře. V roce 1897 byl založen divadelní kroužek a byla hrána různá divadelní představení.

Obrázek 7. Fotografie z roku 1905 na které je zachyceno vnější průčelí sokolovny ve Veselí nad Lužnicí. V pozadí stojí Kostel Povýšení sv. Kříže. Fotografie je převzata z knihy Jelínek, V. & Jindra, I. & Šťovíček, P. (2018). *Veselské století 1918–2018*. Veselí nad Lužnicí: Ve spolupráci se spolkem Přátel historie Veselí nad Lužnicí.

V následujících letech se cvičilo s nadšením a radostí, jednota se stále vyvíjela. V roce 1907 se V. všesokolského sletu zúčastnilo 30 členů v kroji. Rokem se proplétalo tradičně mnoho výletů, veřejných vystoupení a různých přednášek.

V roce 1908 začínaly cvičit i ženy z Veselí a Mezimostí pod vedením Hejcmana a náčelnice Slípkové. Cvičení vedl z počátku hlavně Hejcman, který stál v čele rozvoje ženského odboru a věnoval mu dost svého volného času. Zvolil pár zástupkyň z veselského odboru a seznamoval je se základy tělocvičných soustav z pedagogického hlediska, aby jim přenechal v dalších letech vedení ženských družstev. Poprvé se ženy představily veřejnosti v Soběslavi roku 1909, za týden na to cvičily v Milevsku na župním sletu a v srpnu téhož roku vystupovaly na veřejném sletu místní jednoty. V roce 1912 vystoupilo šest členek na VI. všesokolském sletu.

Světová válka zasáhla do rozvoje jednoty velmi rušivě, mnoho archiválií a památek bylo zničeno. Necvičilo se, ale činnost se úplně nezastavila.⁷

⁷ *Památník tělocvičné jednoty Sokol ve Veselí nad Lužnicí 1885–1905.*

4.2 Historie tělesné výchovy a sportu ve Veselí a Mezimostí 1918–1945

4.2.1 Tělocvičné jednoty Sokol ve Veselí a v Mezimostí

Tělovýchovná jednota Sokol Veselí

Veselská sokolská jednota dosáhla v roce 1920 licence k provozování prvního biografu. Zakoupením tohoto přístroje a jeho instalováním se jednota zadlužila. V roce 1923 bylo na zkoušku zřízeno na bývalém tržišti sokolské kluziště. Sokol v roce 1929 zakoupil pozemky v prostoru dnešního sportovního stadionu ve Veselí nad Lužnicí, pro zřízení letního cvičiště. Dobrovolnou prací členstva časem vybudovali cvičiště, které bylo nově otevřeno v roce 1932 a pojmenováno ke stému výročí narozenin Dr. Miroslava Tyrše na Tyršovo cvičiště. Dokonce se zde hrála i propagovaná česká házená, bohužel bez větší odezvy a tenis, který byl finančně nedostupný širokým vrstvám veřejnosti. Sokol rozšiřoval své řady i o prvky skautingu, který svou myšlenkou návratu k přírodě získával mládež. Program sportovního dne roku 1931 ukazuje, že nebyla opomíjena ani cyklistika a lehká atletika. V roce 1937 slavila jednota jubilejních 50 let od založení Sokola ve Veselí velkolepými oslavami. Sehrála se divadelní představení, uskutečnila se slavnostní valná hromada, v sokolovně se konala výstava památek, a také se připravilo veřejné cvičení. S bratrskou jednotou mezimostskou došlo k jednání o rozšíření biografické licence a zřízení nové provozovny v Mezimostí, ale nedošlo k realizaci. Jednota se zúčastnila i Všesokolského sletu v roce 1938 se 77 zástupci. Stav členstva před válkou mírně klesl na 92 mužů a 48 žen. Hojná tělovýchovná, sportovní a kulturní činnost veselského Sokola vzkvétala až do roku 1941, kdy byla nařízena nacistickými okupačními úřady jeho likvidace. Mnoho památek, archiválií a zařízení se podařilo ukrýt před okupanty. Symboly na sokolovně musely být sejmuty spolu s praporem, který musel být odevzdán. Nářadí, knihovna a další památky byly zapečetěny v šatně a sokolovna sloužila k účelům biografu.⁸

Tělovýchovná jednota Sokol Mezimostí

O pár set metrů dál od Veselí leželo bývalé, tehdy ještě samostatné město Mezimostí nad Nežárkou. V roce 1919 se v tomto malém městečku začalo cvičit v prostorách II. základní školy. Později, v roce 1922, vznikla Tělocvičná jednota Sokol

⁸ Osobní archiv Václava Jelínka.

Mezimostí nad Nežárkou. Pořádala cvičení ve školní tělocvičně, organizovala turistické výlety. Věnovala se také kulturní činnosti. Byly založeny pěvecké, hudební a zábavní kroužky. Byly sehrány dvě divadelní hry *Neroluční přátelé* a *Rozklad*. Veškeré tyto činnosti byly v menším rozsahu než v bratrském Veselí, ale i tak zde bylo centrum veškerého kulturního, společenského a sportovního dění ve městě Mezimostí nad Nežárkou. V roce 1924 se uspořádalo první veřejné cvičení v Klobasné. Stav členstva byl 103 mužů a 49 žen. Založena byla odbočka této jednoty i v Dráchově, která byla později v roce 1926 osamostatněna. V roce 1931 byl zakoupen pozemek pro letní cvičiště, na kterém byly postaveny tenisové kurty, které v zimě sloužily jako kluziště. Až do třicátých let leželo těžiště veškeré tělovýchovné činnosti v obou městech v sokolských jednotách. Úspěšný chod Sokola Mezimostí nad Nežárkou byl rovněž násilně přerušeno nacistickými okupačními úřady v roce 1941.⁹

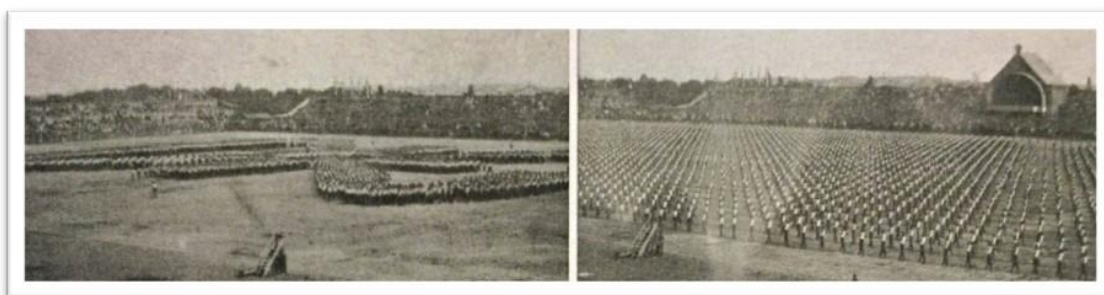
Obrázek 8. Dobový interiér sokolovny ve Veselí nad Lužnicí spolu s pozvánkou na promítání filmu *Sněhurka a sedm trpaslíků* v roce 1935. Dostupné z knihy Jelínek, V. & Jindra, I. & Štoviček, P. (2018). *Veselské století 1918–2018*. Veselí nad Lužnicí: Ve spolupráci se spolkem Přátel historie Veselí nad Lužnicí.

⁹ Památník tělocvičné jednoty Sokol v Mezimostí 1922–1932.

4.2.2 Federalizovaná dělnická tělocvičná jednota v Mezimostí nad Nežárkou

Tradice dělnických tělocvičných jednot v českých zemích sahá do roku 1897, kdy byla založena první dělnická tělocvičná jednota v Praze.¹⁰

V květnu roku 1921 byla založena jednota Federace dělnických tělocvičných jednot (FDTJ) v Mezimostí nad Nežárkou, která byla politicky přímo orientována na KSČ. Založením FDTJ se komunisté snažili získat pro svoji politiku širší veřejnost. Následně se do nové jednoty v Mezimostí přihlásilo 80 zájemců, a to od dětí až po dospělé. Nová, politicky značně vyhraněná jednota ale měla velký problém s nalezením vhodného prostoru pro svoji činnost. Žádosti o zapůjčení školní tělocvičny byla zamítnuta, a tak se začalo cvičit alespoň v sále restaurace U Malotínských. Také na tělocvičné náradí se nedostávalo prostředků, a tak si členové jednoty část náradí a náčiní vyrobili vlastnoručně a část si vypůjčili z jednoty v Táboře. Nová jednota začala ihned nacvičovat prostrná na první dělnickou spartakiádu na Maninách v Praze. Ta se pak stala prakticky největší akcí v celé historii FDTJ.

Obrázek 9. Fotografie z I. dělnické olympiády v Praze. Při prostrných mužů vystoupilo 5460 cvičících. Mucha, V. (1955). *Dějiny dělnické tělovýchovy v Československu I.* Praha: STN.

V rámci příprav bylo uspořádáno veřejné cvičení za účasti jednot FDTJ z Chlumu, Třeboně, Táboru a Kardašovy Řečice. Zazněla celá řada revolučních písní, jako např. Rudý prapor, Píseň práce nebo Věžeňská. Tento slibný začátek činnosti nové jednoty však dlouho nevydržel. FDTJ a následně i Federace proletářské tělovýchovy (FPT) do

¹⁰ Už před I. světovou válkou zde měly DTJ 542 jednot se 34 tisíci členy. Za první světové války jejich činnost téměř utichla, ale během ní se v DTJ ukázaly silné protirakouské tendence výrazným zastoupením jejich členů v zahraničních legiích. Vznik Československé republiky jako demokratického státu vybuodoval nové podmínky i pro vývoj dělnického hnutí a zájmových dělnických organizací. Československá sociálně demokratická strana dělnická se stala po vzniku ČSR nejvlivnější a zároveň stranou vládní. Ve spojitosti s tím sílilo i dělnické tělovýchovné hnutí. Značnou většinu členstva SDTJ jednot představovali dělníci a jeho činovníci úzce spolupracovali s politiky Československé sociálně demokratické strany. V myšlence politiky sociální demokracie zavrhovali činovníci Svazu DTJ organizace fašistické, komunistické a také zájmové organizace církevní, tedy i katolickou sportovní organizaci Orla. Obvykle usilovali o reformy a na poli tělovýchovy o větší posilu státu v této oblasti. Bureš, P. & Plichta, J. (1931). *Sport a tělesná kultura v Čsl. republice a cizině.* Praha: Almanach sportu, s. 136.

kteře byla FDTJ transformována, měla stále větší problémy s legitimitou své činnosti, a ta zákonitě začala skomírat.¹¹ K definitivnímu zániku jednoty FDTJ – FPT v Mezimostí došlo v roce 1929¹²

4.2.3 Sportovní oddíly SK Lužničan Veselí, SK Mezimostí

Zatímco počátky fotbalu v českých zemích se datují od roku 1887, kdy se uskutečnily první fotbalové zápasy studentských mužstev,¹³ počátky fotbalu ve Veselí nad Lužnicí spadají už do období těsně před první světovou válkou, kdy zde byla sehrána řada přátelských zápasů jak mládeže, tak dospělých. Tyto zápasy hrály často náhodně složené jedenáctky, které používaly pro své označení různé názvy.

V říjnu roku 1922 začala v souměstí historie organizovaného fotbalu pod názvy SK Veselí a SK Mezimostí. To však neznamená, že se fotbal nehrál už před tímto datem. Patřil mezi nejčastější spontánní sportovní aktivity tehdejší mládeže i dospělých, kteří pod různými názvy hráli zápas. O datu založení vlastních sportovních klubů v souměstí dosud nebyl v archivech nalezen žádný záznam.¹⁴ Mistrovské soutěže se v té době pořádaly na jihu Čech ve třech výkonnostních třídách. Mezi tehdejší elitní třídu patřily týmy z Českých Budějovic, Jindřichova Hradce, Písku, Strakonice, Sušice a z Tábora. Druhou třídu hrálo 11 týmů a třetí třídu 19 týmů. V říjnu 1922 podaly do JŽF úspěšně přihlášky sportovní kluby ze souměstí a byly zařazeny spolu s Trocnovem Trhovými Sviny, Českými Velenicemi, Klikovem a Chlumem do II. třídy. Sportovní klub za předsednictví Antonína Malotínského sehrál řadu přípravných zápasů a realizoval přestupy hráčů, ale v červnu 1923 došlo ve fotbalovém svazu Jihočeské župy k rozkolu a mistrovské zápasy nebyly dohrány. V srpnu vystavila Československá asociace fotbalu

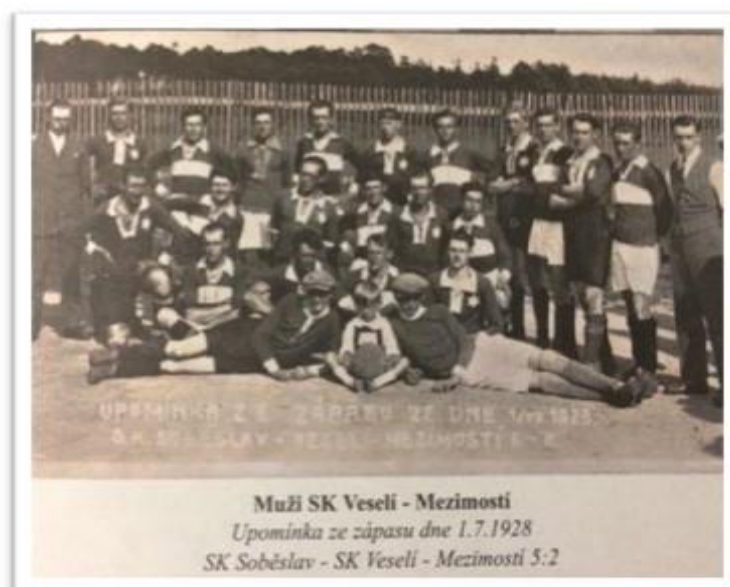
¹¹ *Památník tělocvičné jednoty Sokol v Mezimostí 1922–1932.*

¹² Osobní archiv Václava Jelínka.

¹³ Historicky vůbec první doložený zápas se v Čechách konal v roce 1892. Současně vyšel i český překlad pravidel této hry vypracovaný Josefem Klenkou, propagátorem sportovních her. A tak byl založen náš nejstarší fotbalový klub, který nesl název SK Slavia Praha. O rok později v roce 1893 byla založena konkurenční AC Sparta Praha. Průběhem 90. let 19. století se fotbal u nás šířil v čím dál větší míře. Zpočátku byly české fotbalové kluby organizovány v České amatérské atletické unii, avšak prudký rozvoj této hry si vynutil vznik samostatného ústředí. Tím se stal v roce 1901 založený Český svaz fotbalový (ČSF). Zasluky měl o rozvoj fotbalu kromě ČSF v roce 1905 založený Svaz českých fotbalových soudců. V roce 1905 již bylo v českých zemích založeno více než 100 českých a německých fotbalových klubů. Na jaře roku 1896 vznikla první oficiální soutěž s názvem Mistrovství Čech a Moravy, která se konala do roku 1902. Štumbauer, J. (2016). *Vybrané kapitoly z historie tělesné výchovy, sportu a turistiky v meziválečném Československu*. České Budějovice: JČU, KTS s. 73.

¹⁴ Jediným faktem je zatím existence členské legitimace sportovního klubu v Mezimostí Karla Rubiše. Jednotlivost, ze které nelze usuzovat, že zde byl klub z roku 1912.

ČAF úřední zprávu s aktualizovaným seznamem SK, které jsou jejími právoplatnými členy. V roce 1924 obsadilo SK Veselí ve II. třídě českobudějovického okrsku sedmé místo v tabulce. V letech 1925–1927 se oba SK, jak Veselí, tak i Mezimostí, bojují s řadou organizačních a finančních problémů vůči fotbalové asociaci. Znamenalo to i opakované zastavení činnosti. Oba kluby měly finanční potíže a v dubnu 1927 byly oba vyřazeny ze seznamu fotbalové asociace. Po splnění požadovaných kritérií zahájil SK Mezimostí v letech 1928 a 1929 II. třídu v tábořském okrsku. Na přelomu let 1929 a 1930 došlo k rozpuštění stávajícího řídicího orgánu v Československém fotbalovém svazu, tudíž i v JŽF. Každý klub musel zažádat o znovupřijetí. Na *černou listinu* spolu s dalšími kluby se dostal SK Mezimostí. S těmito kluby bylo zakázáno hrát.

Obrázek 10. Na fotografii z roku 1928 je mužstvo mužů SK Veselí – Mezimostí. Převzato z knihy Friml, Z. & Tesařová, H. (2010). *Historie veselského fotbalu*. Praha: VS tisk Pankrác.

Skoro po tříleté krizi veselského fotbalu byl 5. května 1930 založen SK Lužničan Veselí. Organizačně jej tvořilo více odborů, ale od prvopočátku byl zaměřen hlavně na fotbal. První předseda byl František Komrmajer. Fotbalový odbor měl 45 členů seskupený do čtyř družstev. Veškerá fotbalová činnost SK Veselí i pozdějšího SK Lužničan se odehrávala na hřišti zvaném *Na tržišti*. Až 10. srpna 1930 se konalo zahajovací utkání na sokolském stadionu mezi SK Lužničan a SK České Budějovice s výsledkem 1:3. Domácí tým se předvedl v sestavě: Mikula, Jakeš, Pehe III, Pehe II, Baťa, Votýpka – Micka, Smutný, Sahula, Laňka a Palmon.

Obrázek 11. Na fotografii z roku 1930 je mužstvo mužů SK Mezimostí. Převzato z knihy Friml, Z. & Tesařová, H. (2010). *Historie veselského fotbalu*. Praha: VS tisk Pankrác.

Na valné hromadě roku 1931 byl zvolen předsedou znovu František Komrmajer. V tomto roce vyhrálo mužstvo mužů SK Lužničan II. třídu tábořského okrsku. Mimo SK Lužničan Veselí a SK Mezimostí existovala v této době na území obou měst i jiná družstva s různým názvem např. Viktoria Veselí, Dorostenecká fotbalová jednota Veselí (DFJV), XI studentů nebo FC Kanál Mezimostí. Tato družstva hrála zejména přátelská utkání a časem zanikla. První přátelské utkání mezi SK Lužničan Veselí a SK Mezimostí se odehrálo v polovině roku 1931, které skončilo výsledkem 6:0 pro SK Lužničan. V roce 1932 se stal SK Lužničan vítězem okrsku II. třídy a poprvé v historii Veselí i Mezimostí postoupil do I. B třídy.

Přesto, že v roce 1933 stále existovaly dva fotbalové odbory SK Lužničan a SK Mezimostí a běžně se objevovaly v tisku, došlo k jejich sloučení pod společným názvem SK Lužničan Veselí – Mezimostí¹⁵. Měly kulatý odznak s černou hvězdou a po obvodu název SK Lužničan Veselí – Mezimostí. V témž roce sehrála družstva SK Lužničan celkem 67 utkání. Nejlepšími střelci sezóny se stali V. Rauš se 46 brankami a J. Vlažný

¹⁵ Název SK Veselí – Mezimostí se objevuje v různých transkripcích, já používám jednotně dlouhou pomlčku s mezerami.

s 28 brankami. Dalším úspěchem v roce 1933 pro Lužničan bylo 2. místo v tábořské skupině a zároveň postup do I. A třídy.

V roce 1935 se konal ve Veselí I. ročník *Blatského poháru*, který měl pokračující dlouholetou tradici. Jen v době okupace se turnaj neuskutečnil.

V další sezoně hrály oba týmy v I. B třídě. Velmi se také dařilo dorosteneckému družstvu SK Lužničan, pod vedením trenéra Jana Šubarského. Roku 1937 se stal dorost SK Lužničan opět vítězem okrsku zejména se sestavou J. Benák, J. Čančura, V. Dobeš, J. Hrdlička, F. Hlávka, V. Chyna, V. Machoň, J. Kubeš, V. Palmon, M. a J. Příhoda, J. Petr, A. Peterka, M. Riedl, V. Vlk, F. Vrchota a A. Zeman. Bohužel objevily se zde opět finanční problémy, a tak SK Lužničan Veselí i SK Mezimostí ukončily roku 1937 svoji činnost.¹⁶

V červnu roku 1939 byl oficiálně založen SK Veselí – Mezimostí, včetně fotbalového odboru, který si ponechává po SK Lužničan klubovou černo–bílou barvu. Nebylo to lehké, klub totiž zápasil s nedostatkem hráčů a musel splácet dluhy po bývalém SK Lužničan. Na jaře 1944 byla činnost opět ukončena.

V lednu roku 1943 došlo ke sloučení měst Veselí nad Lužnicí a Mezimostí nad Nežárkou pod jednotný název Veselí nad Lužnicí. Z tohoto důvodu byl sjednocen i název sportovní organizace na SK Veselí nad Lužnicí. I přes omezení II. světové války nedošlo k úplnému přerušení sportovní činnosti jako u Sokola. Naopak se zejména mládež sdružovala do kolektivů a po válce přešla do sportovních organizací.¹⁷ V roce 1944 bojovalo SK Veselí nad Lužnicí o mistra jižních Čech, ve kterém však nad Meteorom České Budějovice neuspěl. Pro mužstvo dorostu byl tento rok úctyhodnou bilancí a počtem zápasů. Mužstvo sehrálo 67 zápasů, a to se skóre 392:162. Kolektiv družstev tvořilo zhruba 27 hráčů. Nejúspěšnějším střelcem v této sezóně byl J. Bouchal, který nastřílel 147 branek. Funkci předsedy vykonával v letech 1940–1944 Dr. Vilém Holobírek. Na jaře 1944 byla činnost SK Lužničan vzhledem k válečným událostem ukončena.¹⁸

¹⁶ Friml, Z. & Tesařová, H. (2010). *Historie veselského fotbalu*. Praha: VS tisk Pankrác.

¹⁷ Osobní archiv Václava Jelínka.

¹⁸ Tichá, P. & Havel, P. & Koláček, B. & Rozmuš, J. & Salzman, A. & Novák, M. (1990). *Historie tělovýchovy a sportu na tábořsku*. (1990). OV ČSTV Tábor, Jihočeské tiskárny.

SK Veselí n. L.		SK Mezimostí
1922	SK podává přihlášku do Jihočeské župy fotbalové	totéž
1923	II. třída – soutěž není dohrána	totéž
1924	II. třída	bez soutěže
1925	II. třída	bez soutěže
1926	II. třída	bez soutěže
1927	bez soutěže	bez soutěže
1928	bez soutěže	II. třída
1929	bez soutěže	II. třída
1930	5. května založen SK LUŽNIČAN Veselí n. L.	II. třída
1931	II. třída	bez soutěže založen nový fotbalový odbor
1932	II. třída (postup)	II. třída
1933	Sloučení SK Lužničan a SK Mezimostí, postup z druhého místa (reorganizace soutěže)	
	I.B. třída (postup)	II. třída (postup)
1934	I.A. třída (sestup)	I.B. třída
1935	I.B. třída	I.B. třída (sestup)
1936	I.B. třída	II. třída
		změna názvu města na Mezimostí nad Nežárkou
1937	I.B. třída (sestup)	II. třída
1938	1938 rozpad SK LUŽNIČAN	?
1939	20.6.1939 založen SK Veselí – Mezimostí	
	II. třída (postup)	
1940	I.B. třída	
1941	I.B. třída (sestup)	
1942	II. třída (postup)	
1943	1.1.1943 sjednocen název obou měst na Veselí nad Lužnicí	
	SK Veselí n. L.	
	II. třída	
1944	Ukončena činnost SK Veselí n. L.	

Obrázek 12. Přehledová tabulka vývoje fotbalu ve Veselí nad Lužnicí mezi lety 1922–1944. Převzato z: Friml, Z. & Tesařová, H. (2010). *Historie veselského fotbalu*. Praha: VS tisk Pankrác.

Odbor házené SK Lužničan

Kořenů v házené je v historii více a některé z nich nesou výraznou českou stopu.¹⁹ Na Táborsku se objevuje po roce 1920, kdy se jednalo o českou házenou, oblíbenou národní a sokolskou sportovní hru. Házená se stala velmi populární i v Mezimostí, hrála se ve dvacátých a třicátých letech pod hlavičkou SK Lužničan.²⁰ 7. října 1924 se konal pohárový turnaj českobudějovického okresu házené a ženského sportu v Soběslavi. Turnaje se zúčastnily kluby z Pelhřimova, Jindřichova Hradce, Mezimostí, Hluboké a Pacova, který soutěž vyhrál. Z výsledků uvedených v Jihočeském

¹⁹ Štumbauer, J. (2016). *Vybrané kapitoly historie tělesné výchovy, sportu a turistiky v meziválečném Československu*. České Budějovice: JČU, KTS, s. 88.

²⁰ Tichá, P. & Havel, P. & Koláček, B. & Rozmuš, J. & Salzman, A. & Novák, M. (1990). *Historie tělovýchovy a sportu na táborsku*. (1990). OV ČSTV Tábor, Jihočeské tiskárny.

sportovním týdeníku vyplývá, že se házenkářům z Mezimostí příliš nedařilo.²¹ Klub házené začal již koncem třicátých let zanikat a po II. světové válce se už neobnovil.²²

Odbor volejbalu SK Lužničan

Volejbal vznikl kolem roku 1895 v USA na území americké YMCA nejprve jako doplněk tréninku a zprvu i s poněkud svazujícími a komplikovanými pravidly. U nás se volejbalu původně přezdívalo odbíjená nebo ještě častěji podbíjená.²³ V Praze byl volejbal oficiálně představen v roce 1920, při příležitosti účasti českých atletů na olympijských hrách v belgických Antverpách.²⁴

Ve Veselí se volejbal hrál pod SK Lužničan. V celé dosavadní historii veselského volejbalu bylo největšího úspěchu dosaženo v letech 1930–1940. Zhruba deset let drželo družstvo žen SK Lužničan titul mistra jižních Čech. Na těchto výsledcích se podílely hráčky Zdena Kubátová, Vlasta Malotínská, Libuše Konrádová, Marie a Milada Kněžínkovy, Jarmila Vávrová, Ludmila Macurová, Marie Plecerová, Věra Doležalová, Kocourková a Voštová. Družstvo dorostenek hrálo okresní soutěž. V letech 1939–1941 se nehrálo.

Muži SK Lužničan ovšem nebyli pozadu a v tomto období mezi elitu patřili také. Mistry se stali v letech 1933–1935, a v následujících sezonách patřili k turnajovým favoritům. Soupisku tvořili hráči Kopecký, Vančata, Vašta, Špitálský, Liebl, Tafl, Háza, Samec, Jeřábek, Toušek, Fuchs, Trautner, Šťastný, Boreš, Tichař, Dvořák, Kůrka a Čech.²⁵

²¹ *Jihočeský sportovní týdeník. (1924).*

²² Tichá, P. & Havel, P. & Koláček, B. & Rozmuš, J. & Salzman, A. & Novák, M. (1990). *Historie tělovýchovy a sportu na táborsku.* (1990). OV ČSTV Tábor, Jihočeské tiskárny.

²³ Ze Spojených států amerických se postupně začal šířit, a to nejen do Evropy, kde se objevil v roce 1917 spolu s vojáky amerického expedičního sboru. U nás se rozšířil hlavně díky organizaci YMCA a jejímu prvnímu zdejšímu tělovýchovnému řediteli J. A. Pípalovy, který s pomocí instruktorů kpt. J. F. Machotky a J. W. Yongera volejbal rozšířil mezi vojáky a studenty. Štumbauer, J. (2016). *Vybrané kapitoly z historie tělesné výchovy, sportu a turistiky v meziválečném Československu.* České Budějovice: JČU, KTS, s. 95.

²⁴ Bosák, E. et al. (1969). *Stručný přehled vývoje sportovních odvětví v Československu I.* Praha: Olympia, s. 220–229.

²⁵ Friml, Z. & Tesařová, H. (2010). *Historie veselského fotbalu.* Praha: VS tisk Pankrác.

Obrázek 13. Na fotografii jsou zachyceni volejbalisté SK Lužničan Veselí nad Lužnicí z roku 1933. Převzato z knihy Friml, Z. & Tesařová, H. (2010). *Historie veselského fotbalu*. Praha: VS tisk Pankrác.

Obrázek 14. Na fotografii jsou zachyceny volejbalistky SK Lužničan Veselí nad Lužnicí z roku 1935. Převzato z knihy Friml, Z. & Tesařová, H. (2010). *Historie veselského fotbalu*. Praha: VS tisk Pankrác.

4.2.4 Vznik a vývoj organizované turistiky na Veselsku

Ojedinelá celonárodní organizace Klub československých turistů (KČST)²⁶ byla založena v roce 1888. Od samého vzniku se KČST věnoval kromě klasické spolkové turistické činnosti i značení cest, v okolí svých odborů budoval rozhledny a útulny, a získal v některých výhodných oblastech i pozemky.²⁷

Dne 26. 10. 1919 byla v Táboře založena Husova turistická župa. Patřily k ní odbory Benešov, Bechyně, Jindřichův Hradec, Milevsko, Sedlčany, Soběslav, Tábor, Týn nad Vltavou a Mladá Vožice. Později se ještě přidali Pelhřimov a Veselí nad Lužnicí.²⁸ Veselská odbočka klubu československých turistů s působením na souměstí byla založena v roce 1922. Pro své členy, ale i pro veřejnost, klub pořádal četné vycházky a výlety, značil turistické cesty v širokém okolí, propagoval krásy blatského kraje. Ve třicátých letech 20. století byl veselský lékárník MgPh. Bedřich Putterlík předsedou KČST a jednatelkou učitelka ve veselské mateřské škole Amalie Fleischhansová. Zdokumentované jsou také rozhlasové pořady a přednášky, které připravovala Marie Bydžovská. Realizace dvou turistických stezek, které byly vrcholem činnosti, byly pojmenované podle osobností spojených s rodem nebo prací v souměstí.

Do souměstí vedla stezka Jakuba Vojty ze Zlukova přes les Klobasnou. Byl hercem Prozatímního a Národního divadla, režisér a zakladatel *Ústřední jednoty českého herectva* r. 1885.²⁹ Spolu s otevřením turisté odhalili pamětní desku na jeho rodném domě ve Zlukově. Stejně tak uctili Karla Weise, hudebního skladatele a sběratele lidových písní, kterému byla zasvěcena stezka z Veselí nad Lužnicí do Bechyně. Na jejím začátku je kámen s pamětní deskou. Velkou slávou byla přímá účast Karla Weise a jeho synů 26. září 1937 na začátku stezky u blatského potoka.

²⁶ Od roku 1888 do roku 1919 název KČT, od roku 1920 název změněn na KČST.

²⁷ Kromě toho již před I. světovou válkou pořídil i první nemovité památky, např. zříceninu hradu Štramperk u Kopřivnice, kterou KČT získal v roce 1899. První turistická cesta s tzv. pásovým značením vznikla v Česku v květnu 1889. Vedla ze Štěchovic podél peřejí Svatojanských proudů na Vltavě. Štumbauer, J. (2016). *Vybrané kapitoly historie tělesné výchovy, sportu a turistiky v meziválečném Československu*. České Budějovice: JČU, KTS, s. 301-305.

²⁸ Tichá, P. & Havel, P. & Koláček, B. & Rozmuš, J. & Salzman, A. & Novák, M. (1990). *Historie tělovýchovy a sportu na tábořsku*. (1990). OV ČSTV Tábor, Jihočeské tiskárny.

²⁹ Jelínek, V. & Jindra, I. & Šťovíček, P. (2018). *Veselské století 1918–2018*. Veselí nad Lužnicí: Ve spolupráci se spolkem Přátel historie Veselí nad Lužnicí.

Obrázek 15. Na fotografii je zachycené slavnostní otevření stezky Karla Weise ve Veselí nad Lužnicí. Převzato z knihy Jelínek, V. & Jindra, I. & Štoviček, P. (2018). *Veselské století 1918–2018*. Veselí nad Lužnicí: Ve spolupráci se spolkem Přátel historie Veselí nad Lužnicí.

Klub měl v souměstí velkou zásluhu na opravě památek. Jeho dvě členky se v době nacistické okupace zasloužily o záchranu starobylých zvonů v kostele Povýšení sv. Kříže. Odbočka ale zanikla v roce 1948 zapojením do tělovýchovné jednoty Sokol.³⁰

³⁰ Heřman, R. & Heřman R. ml. (2011). *Kronika TJ Lokomotiva*. Veselí nad Lužnicí.

4.3 Historie tělesné výchovy a sportu ve Veselí nad Lužnicí 1945–1989

Konec války již zastihnul původní souměstí Veselí nad Lužnicí a Mezimostí nad Nežárkou jako jednotné město, ve které bylo administrativně spojeno v roce 1943, a to pod názvem Veselí nad Lužnicí. Toto uspořádání se následně projevilo i slučováním jednotlivých společenských, tělovýchovných a sportovních organizací a spolků. To se týkalo především obou, roku 1945 znovuobnovených, sokolských jednot, které se sloučily do jedné Tělocvičné jednoty Sokol Veselí nad Lužnicí.³¹ Tělovýchova byla organizačně spojena do ZSJ a následně i DSO zaštiťovaných místními národními podniky.³² ZSJ a následně DSO Tatran – Prefa se stal pokračovatelem SK Lužničan. Při národním podniku Lužan vznikla v roce 1946 Jiskra, která byla zaměřena zejména na gymnastiku a rekreační tělesnou výchovu. Ta se v roce 1955 zapojila do nácviku na I. celostátní spartakiádu. Další pak byla Lokomotiva, kterou zaštiťovaly Československé státní dráhy. V té byl zprvu organizován pouze lední hokej. Ke sloučení těchto tří ZSJ/DSO tělovýchovných jednot docházelo postupně od roku 1953, a definitivně bylo dokončeno na přelomu let 1956/57 pod jednotným názvem TJ Lokomotiva Veselí nad Lužnicí, jejíž vývoj pak pokračoval až do současné organizace TJ Lokomotiva Veselí nad Lužnicí.³³

³¹ Osobní archiv Václava Jelínka.

³² Organizováním masové tělesné výchovy a výkonnostního sportu bylo především pověřeno jednotné odborové ústředí nazývané od roku 1946 Revoluční odborové hnutí (ROH), a to prostřednictvím jeho tělovýchovného úseku a jemu podřízených jednotlivých rezortních odborových svazů. Pro tento účel bylo vytvořeno 9 dobrovolných sportovních organizací (DSO) s názvy Spartak, Baník, Tatran, Jiskra, Dynamo, Slavoj, Slovan, Lokomotiva, Slavia. Jejich názvy a oficiální znaky povětšinou nesly tehdejší době poplatnou symboliku rezortu, který reprezentovaly. V roce 1955 došlo k dílčí organizační změně, kdy dosavadních devět DSO bylo organizačně sloučeno do jediné DSO, ale stále přiřazené k ROH. Další změna proběhla 20. prosince 1956, kdy byl přijat již třetí, v rychlém sledu po sobě jdoucí, rámcový zákon řešící organizaci tělesné výchovy a sportu, jenž nabyl účinnosti 1. ledna 1957. V něm byly stanoveny principy organizace a řízení tělesné výchovy a sportu, které potom platily, byť s úpravami a obměnami, prakticky až do roku 1989. Po čtyřech letech od zavedení jím byl zrušen systém přímého státního řízení tělesné výchovy a sportu, jenž se u nás neosvědčil. Klíčová úloha v řízení dobrovolné tělesné výchovy a sportu byla napříště svěřena nové specifické společenské tělovýchovné organizaci – Československému svazu tělesné výchovy (ČSTV), jehož ustavující sjezd proběhl 3.–4. března 1957. Do jejího vlastnictví byl převeden majetek zrušeného SVTVS a jednotlivých DSO. Její organizační struktura se skládala z celostátních orgánů, dále z jednotlivých sportovních svazů, z krajských a okresních územních organizací. Základním organizačním článkem se stala tělovýchovná jednota, která se dále dělila na oddíly zaměřené na jednotlivá sportovní odvětví, popřípadě i na základní a rekreační tělesnou výchovu či turistiku. Kromě tradičních zdrojů financí byly jejich zdrojem hlavně různé formy státních dotací. Štumbauer, J. (2019). *Historie tělesné výchovy a sportu v Československu v letech 1945–1956*. Od omezené demokracie k tuhému stalinismu. *Česká kinantropologie*, 23, 1–2, s. 53–58.

³³ Heřman, R. & Heřman R. ml. (2011). *Kronika TJ Lokomotiva*. Veselí nad Lužnicí.

4.3.1 Vznik a vývoj ZSJ, DSO a TJ Lokomotiva Veselí nad Lužnicí

Nová a jediná tělovýchovná jednota ve městě začala fungovat a organizovat zdejší tělovýchovu a sport v roce 1957. Jedním ze základních úkolů nové tělovýchovné jednoty, bylo zajištění co nejlepších materiálních podmínek pro kvalitní tělesnou výchovu a sport ve městě. Jejím cílem bylo i významně rozšířit spektrum v ní provozovaných sportů a aktivit. Mezi prvními novými sporty byl stolní tenis a cyklistika. Její plynulý rozvoj pokračoval a jednota se postupně začala pouštět i do mimosportovních aktivit. Jednalo se například o zřízení a provozování vodáckého tábořiště a následně i sauny. Tábořiště bylo velmi oblíbené. Také, v té době ještě ne zcela obvyklá veřejnosti přístupná sauna si získala mnoho příznivců i ze širokého okolí.³⁴

V sedmdesátých letech 20. století se TJ Lokomotiva rozrostla o další oddíly, kterých bylo nakonec až 12. Jednalo se o lehkou atletiku, fotbal, stolní tenis, lední hokej, volejbal, vodácký kroužek, tenis, nohejbal, tenis, sportovní gymnastiku, základní tělesnou výchovu a turistiku.³⁵ V těchto letech byla úroveň tělesné výchovy a sportu ve městě na neustále vzestupné úrovni. Členové TJ Lokomotiva se zúčastňovali většiny dosavadních Československých spartakiád a projevovali trvalý zájem o masovou a rekreační tělesnou výchovu a o turistiku. Velkých výsledků bylo dosaženo i ve sportech výkonnostních, zejména v kopané, ledním hokeji, volejbale, stolním tenisu a v lehké atletice. Začátkem 2. poloviny 70. let 20. století se začalo ukazovat, že stávající tělovýchovná zařízení, jíž nevyhovují a nemohou pokrýt zájem občanů a mládeže po tělovýchovném vyžití.³⁶ To se týkalo především staré sokolovny, která už prostorově nestačila potřebám tělovýchovné jednoty ani I. ZOŠ, která ji používala pro školní tělocvik. V letech 1974/75 vznikla myšlenka tělovýchovné jednoty vybudovat tělocvičnu novou.³⁷ Pan Jan Lacina, byl v letech 1970 až 1980 předsedou MěNV a vedl celou tělovýchovu a proti vůli okresního výboru KSČ a ONV inicioval stavbu dalších a dalších sportovišť. Nakonec byl pro nerespektování důtky od okresního výboru KSČ v roce 1980 odvolán z funkce předsedy MěNV. Koncem 70. let se ve Veselí i tak stavělo

³⁴ Archiv TJ Lokomotiva Veselí nad Lužnicí.

³⁵ Friml, Z. & Tesařová, H. (2010). *Historie veselského fotbalu*. Praha: VS tisk Pankrác.

³⁶ Šlo o organizovanou tělesnou výchovu a sport. Neorganizovaní, kteří si chtěli jen tak zaspportovat, neměli po zřízení tělocvičny a stadionu šanci, pokud nebyli členy některého z oddílů TJ Lokomotiva.

³⁷ Heřman, R. & Heřman R. ml. (2011). *Kronika TJ Lokomotiva*. Veselí nad Lužnicí.

a vybuďovala se tělocvična 18x36 m. Slavnostně byla otevřena a uvedena do provozu začátkem června 1978.³⁸

Dále v letech 1978/79 byla vybudována otevřená umělá ledová plocha s přimrazováním převážně svépomocí členů TJ. V souvislosti s výstavbou tělocvičny a umělé ledové plochy bylo nutno upravit jejich okolí, zejména ze severní strany odstranit močály, zkulturnit celý prostor a využít účelně neúrodnou půdu. Tak v roce 1975 bylo do terénních prací na vzniklé ploše zahrnuto vybudování dětského dopravního hřiště s asfaltovými cestami, které bylo určeno k dopravní výuce mládeže.

Obrázek 16. Dětské dopravní hřiště ve Veselí nad Lužnicí s asfaltovými cestami, které slouží po opravách až dodnes k dopravní výuce mládeže. Vlastní zdroj.

Terénními úpravami bylo získáno místo pro zřízení čtyř tenisových kurtů a tréninkového hřiště pro kopanou. Podařilo se zachovat i nově vzniklá sportoviště v obklopení zeleně a je do jisté míry parkem, který v této části města výrazně přispěl ke zlepšení životního prostředí. Po vybudování všech zmíněných zařízeních a sportovišť vzrostl počet členů TJ během krátké doby skoro na trojnásobek. Dosáhl počtu téměř 900 členů. V současné době byl registrován i výrazný vzrůst rekreačního a výkonnostního sportu. Téhož roku 1975 TJ Lokomotiva získala titul *Vzorná tělovýchovná jednota*, který dlouhou řadu let obhajovala.

Současně s nárůstem činnosti bylo v TJ Lokomotiva zaměstnáno několik placených pracovníků, zejména tajemník, účetní, správce stadionu, údržbář a síly pro práce pomocné. To vyžadovalo obstarávat jisté finanční prostředky, ty byly získávány

³⁸ Osobní archiv Václava Jelínka.

z vedlejšího hospodářství TJ Lokomotiva. Především z vodáckého tábořiště a z ubytoven pro volný i organizovaný turistický ruch nebo z pronájmu ubytoven a chatiček pro školy v přírodě.

Obrázek 17. Fotografie chatové osady v areálu TJ Lokomotiva Veselí nad Lužnicí. Vlastní zdroj

Činnost sportovních odborů a oddílů TJ řídily v té době hlavně jejich výbory. Hlavní výbor se musel zabývat otázkami ekonomickými, které se stávaly stále složitějšími. Tato situace nebyla specifická pouze pro veselskou tělovýchovnou jednotu, ale projevovala se v celé republice. Státní orgány proto vymyslely řešení. Začaly zřizovat Oblastní správy tělovýchovných zařízení jako instituci, která převzala správu a údržbu stávajících zařízení tělovýchovných jednot, případně výstavbu zařízení nových. Experiment byl v Jihočeském kraji zaveden v roce 1981 a TJ Lokomotiva k němu přistoupila na doporučení vyšších tělovýchovných orgánů oficiálně od 1. 7. 1982. Závodu Oblastní správy TJ v Českých Budějovicích bylo předáno do správy vodácké tábořiště, turistické klubovny, loděnice a veškerá ostatní zařízení a sportoviště.

Činností sportovních oddílů se mohl opět začít zabývat i hlavní výbor. Nešlo o práci jednoduchou, protože TJ Lokomotiva sdružovala 834 členů, zapojených do odborů ZRTV a turistiky, dále v oddílech lehké atletiky, fotbalu, ledního hokeje, tenisu, kulturistiky, kanoistiky, stolního tenisu, šachů, volejbalu a sportovní gymnastiky. Do výkonnostního sportu v krajských a okresních mistrovských soutěžích bylo koncem roku 1985 zapojeno 39 družstev, dále pak 67 jednotlivců. Šlo tedy o činnost velmi rozsáhlou po organizační i finanční stránce, kterou zajišťovalo 95 dobrovolných

pedagogických kádřů, trenérů a cvičitelů. Ve výkonnostním sportu dosahoval nejlepších výsledků oddíl ledního hokeje, jehož všech 7 družstev bojovalo v krajských mistrovských soutěžích. Z masového sportu pak byla velmi vysoká úroveň činnosti odboru turistiky, hodnocená jako jedna z nejlepších v Jihočeském kraji.³⁹

TJ Lokomotiva měla v té době ve svých plánech i činnosti náborového a masově rekreačního charakteru, každoročně pořádala kolem 35 akcí v různých druzích sportů a v turistice. Zejména dálkový pochod *Krajem rybníků* získal značnou popularitu mezi turisty i ze vzdálených míst republiky, stejně tak i lehkotletický závod *Běh kolem Lužnice* nebo *Běh Klobasnou*.⁴⁰ Pro mládež se organizovaly běhy stranického tisku, náborové zápasy i turnaje. Turisté pořádali každoročně zájezdy do různých turistických center republiky, dokonce i zimní lyžařské zájezdy na Šumavu. Vodácký sport se propagoval mezi veřejností splouváním Lužnice pro rodiče a děti. Některé z oddílů organizovaly i letní tábory mládeže, spojené s tréninkovým procesem.⁴¹

4.3.2 Tělovýchovná jednota Sokol a následně odbory ZTV, ZRTV, ASP a ASPV

Po únoru 1948 prosadili komunisté skutečné sloučení tělovýchovy. Z počátku stále fungovaly jednoty pod názvem Sokol, ale jejich původní orgány a stanovy ČOS již neexistovaly. V roce 1952 byl přijat zákon o tělesné výchově a sportu. Řídícím orgánem se stal Státní výbor pro TVS, ke kterému se vztahuje i řízení Dobrovolných sportovních organizací ustanovených podle pracovních odvětví. Tato uspořádání se ale neosvědčila a dobrovolná tělesná výchova začala chřadnout. V březnu 1957 byl proto ustanoven Československý svaz TVS, který existoval až do r. 1990. Někdo ukončil svoji činnost hned v roce 1948, většina však pokračovala v odborech ZTV a ZRTV. Cvičenci i tak říkali, že *chodí do Sokola*.⁴²

V souměstí se po květnovém osvobození 1945 ihned obnovily činnosti v obou jednotách, které se sloučily do jedné organizace Sokol Veselí nad Lužnicí.⁴³

³⁹ Heřman, R. & Heřman R. ml. (2011). *Kronika TJ Lokomotiva*. Veselí nad Lužnicí.

⁴⁰ Klobasná se říká lesu u města Veselí nad Lužnicí.

⁴¹ Archiv TJ Lokomotiva Veselí nad Lužnicí.

⁴² Historie Sokola – Historická období. (2015). Získáno 2. 3. 2020, z: <http://www.sokol.eu/osah/5405/historicka-obdobi/>.

⁴³ Friml, Z. & Tesařová, H. (2010). *Historie veselského fotbalu*. Praha: VS tisk Pankrác.

Obrázek 18. Na fotografii jsou zachyceny 6. 7. 1945 dorostenky ve Veselí nad Lužnicí před sokolovnou. Z osobního archivu Václava Jelínka.

Starostou Sokola byl zvolen František Kůrka, náčelníkem Stanislav Hájek a B. Zmítková. Členská aktivita stoupala spolu se snahou postavit novou sokolovnu.⁴⁴ K tomu byly shromažďovány finanční prostředky, byly prováděny dobrovolné práce, těžba písku z řeky a také byly vyráběny cihly. Sehnalo se dostatek finančních prostředků, ale naléhavé potřeby národního hospodářství si vyžádaly, aby tyto finance byly nakonec využity pro jiné záměry.⁴⁵

Základní tělesná výchova

Odbor základní tělesné výchovy má dlouholetou tradici, ovšem pod několika různými názvy. Sokolské ženy, které cvičily na sokolské slety a spartakiády se scházely i za účelem zdravotních cvičení v oddílu základní tělesné výchovy (ZTV).⁴⁶ Teprve až v osmdesátých letech 20. století se registrovaly jako oddíl pod TJ Lokomotivu s názvem základní rozvoj tělesné výchovy (ZRTV). Název byl změněn v roce 1989 na sport pro všechny (SPV) a naposledy byl změněn roku 1992 na asociace sportu pro všechny (ASVP). Ženy se věnovaly kromě cvičení na spartakiády i zdravotnímu cvičení. Na Klobasné byly v osmdesátých letech dokonce vyznačené takzvané *zdravotní okruhy*, kde si mohl každý zacvičit po libosti v lese.⁴⁷

⁴⁴ Osobní archiv Václava Jelínka.

⁴⁵ Friml, Z. & Tesařová, H. (2010). *Historie veselského fotbalu*. Praha: VS tisk Pankrác.

⁴⁶ Osobní archiv Václava Jelínka.

⁴⁷ Osobní archiv Marie Kuklové.

4.3.3 Vývoj jednotlivých sportů organizovaných TJ Lokomotiva Veselí nad Lužnicí **Další vývoj fotbalu**

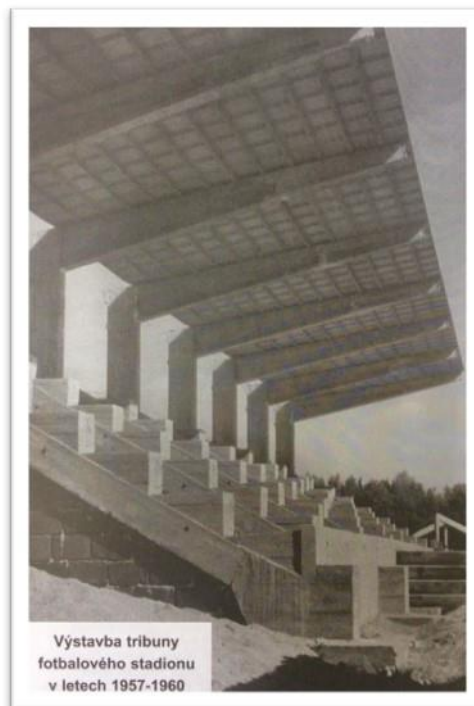
Po delší přestávce kvůli válce se sešel fotbalový odbor SK Veselí nad Lužnicí, aby dal podnět k znovuzahájení své činnosti. Názvy fotbalového oddílu se často měnily především kvůli slučování DSO. Do nového výboru byli jmenováni F. Pazdera, J. Pehe, L. Bříza, J. Carhoun a další. Roku 1946 vzešel návrh k navrácení názvu na SK Lužničan Veselí nad Lužnicí, který byl definitivně přijat. Od roku 1948 se název opět změnil na název TJ Sokol Prefa, o rok později na Sokol Prefa Veselí nad Lužnicí a následně na DSO Tatran – Prefa Veselí nad Lužnicí.

Sezónu v roce 1948 muži SK Lužničan zahájili jako nováčci III. třídy. Svoji skupinu jednoznačně vyhráli a postoupili do II. třídy. Ve II. třídě hráli až do roku 1954, kdy mužstvo postoupilo do I. B třídy. V letech 1957–1958 veselští muži hráli již pod názvem TJ Lokomotiva Veselí nad Lužnicí I. A třídu a střetli se s mužstvy zvučných jmen, například Spartak Milevsko, Č. Budějovice, Tatran Tábor atd. Celá soutěž však byla nad síly veselského mužstva, a tak skončili poslední a znovu sestoupili zpět do krajské soutěže. V sezóně 1959/60 se propadlo mužstvo A z krajské soutěže do okresního přeboru. V roce 1962 mužstvo odstoupilo z rozehrané soutěže a ukončilo činnost. Za příčinu se udává generační problém, nekázeň hráčů, ale i fakt, že řada dorostenců nastoupila do středních škol a učilišť mimo Veselí nad Lužnicí. Tím byla přerušena organizovaná činnost veselského fotbalu.⁴⁸

V první polovině padesátých let 20. století byl stadion v neprosperujícím stavu, a tak byla zahájena 25. května 1957 výstavba fotbalové tribuny, která trvala do roku 1960. Tribuna byla vystavěna svépomocí a za značného přispění Výzkumného ústavu pozemních staveb ve Veselí nad Lužnicí. Byla ojedinělá v celé republice a možná i ve Střední Evropě vůbec. Neměla totiž střešní podpěry, které by obvykle rušily výhled do hřiště.⁴⁹

⁴⁸ Friml, Z. & Tesařová, H. (2010). *Historie veselského fotbalu*. Praha: VS tisk Pankrác.

⁴⁹ Heřman, R. & Heřman R. ml. (2011). *Kronika TJ Lokomotiva*. Veselí nad Lužnicí.

Obrázek 19. Fotografie pořízená při výstavbě nové tribuny ve Veselí nad Lužnicí na fotbalovém stadionu v letech 1957–1960. Fotografie převzata z: Friml, Z. & Tesařová, H. (2010). *Historie veselského fotbalu*. Praha: VS tisk Pankrác.

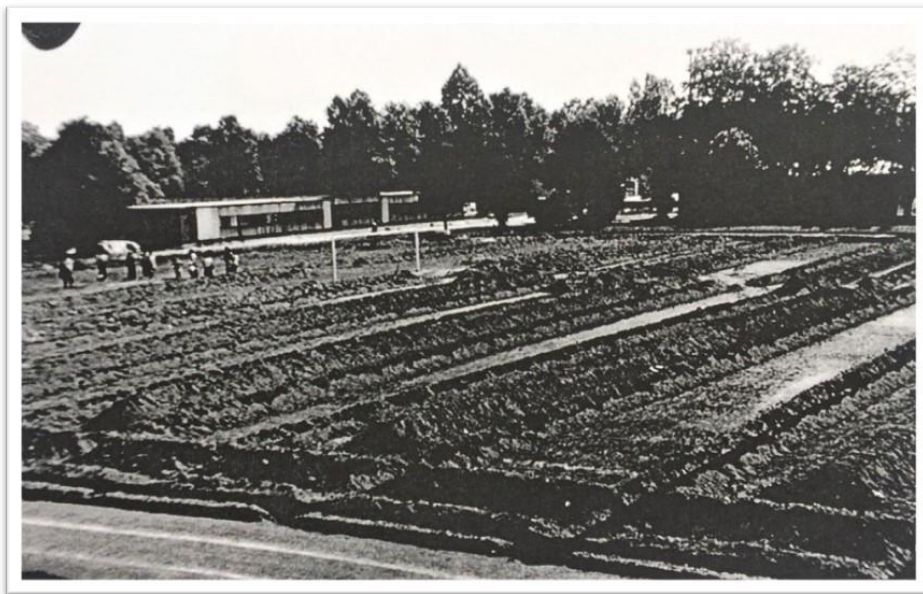
Po jisté stagnaci tělovýchovné činnosti v šedesátých letech 20. století došlo znovu k jejímu postupnému rozvoji a v roce 1970 skupina nadšenců obnovila činnost fotbalového mužstva TJ Lokomotiva Veselí nad Lužnicí. Přínosem pro mužstvo byl příchod hrajícího trenéra Jiřího Stanického. Předsedou fotbalového oddílu se v roce 1971 stal na rok Pavel Fencl. V této sezóně 1971/72 vyhrálo mužstvo okresní soutěž. Po roce působení v okresním přeboru postoupilo do I. B třídy krajské soutěže. V září 1972 zahájilo mužstvo dorostu činnost v okresní soutěži. V sezóně 1973/74 se stal fotbalovým předsedou Karel Lepša starší, toho ale hned příští rok vystřídal Josef Hruška. Mužstvo mužů vybojovalo třetí místo a mužstvo dorostu dokonce postoupilo do I. A třídy. Do okresní soutěže vstoupilo i mužstvo žáků, které po roce postoupilo do okresního přeboru.

Obrázek 20. Fotografie pořízená při pokládání základů sportovní haly ve Veselí nad Lužnicí v roce 1974. Hala byla následně zprovozněna v roce 1978. Heřman, R. & Heřman R. ml. (2011). *Kronika TJ Lokomotiva. Veselí nad Lužnicí.*

V roce 1975 se mužstvo mužů B zúčastnilo I. ročníku mezipodnikového turnaje pořádaného fotbalovým oddílem TJ Lokomotiva Veselí nad Lužnicí, který byl následně asi desetiletou tradicí. Rekordních 12 mužstev se zúčastnilo v roce 1976. Pro tuto sezónu byl fotbalovým předsedou Josef Šimánek. Obě mužstva mužů i dorost si ve druhé polovině sedmdesátých let 20. století udržovala svoji výkonnost v příslušných soutěžích. Roku 1976 byl zvolen nový předseda TJ Lokomotiva JUDr. Jiří Topka a místopředseda Lubomír Ježek.

Díky stále se rozšiřující sportovní činnosti byla provedena rekonstrukce fotbalového hřiště, včetně meliorace a jeho zatravnění.

Obrázek 21. Fotografie pořízená při rekonstrukci fotbalového stadionu ve Veselí nad Lužnicí, která proběhla v roce 1979. Heřman, R. & Heřman R. ml. (2011). *Kronika TJ Lokomotiva 1885–2011*. Veselí nad Lužnicí.

Na fotbalový stadion byla vybudována vstupní brána a přístavba skladu za fotbalovou tribunou. Sportovní hala, která sloužila k tréninkové činnosti fotbalových mužstev v zimním období, byla v provozu od roku 1978.

V roce 1980 měl fotbalový oddíl 130 členů, z toho 59 mládeže. Předsedou fotbalového oddílu se stal roku 1982 Jindřich Plitcha. Od roku 1986 Pavel Pípal, který zde působil do roku 1991. Působili zde trenéři Jiří Stanický, František Beránek, Karel Kovařík, Jaroslav Tomša a pan Vošta.

V sezóně 1980/81 vyhrálo A mužstvo mužů I. B třídu a postoupili po pětadvaceti letech do I. A třídy. Tam se udrželi pouze dvě sezóny a další tři sezóny hráli nižší soutěž. Na podzim roku 1986 se opět vrátili do I. A třídy, kde úspěšně hráli až do sezóny 1990/91. Muži B hráli většinou v okresní soutěži, zatímco mužstvo dorostu v okresním přeboru. Žáci A hráli většinu sezón okresní přebor a Žáci B okresní soutěž.⁵⁰

⁵⁰Friml, Z. & Tesařová, H. (2010). *Historie veselského fotbalu*. Praha: VS tisk Pankrác.

1947	Změna názvu na SK LUŽNIČAN Veselí n. L. bez soutěže
1948	SK LUŽNIČAN Veselí n. L. III. třída (postup) od 31.5.1948 název SOKOL LUŽNIČAN Veselí n. L.
1949	II. třída
1950	II. třída
1951	Vznikají závodní TJ SOKOL PREFA (fotbal) TJ SOKOL LUŽAN a TJ SOKOL ČSD II. třída
1952	Sloučení tělovýchovné organizace SOKOL Veselí n. L. se závodní sokolskou jednotou PREFA pod název SOKOL PREFA Veselí n. L. II. třída
1953	Mění se stávající názvy na DSO TATRAN (fotbal) DSO LOKOMOTIVA a DSO JISKRA DSO TATRAN Veselí n. L. II. třída
1954	II. třída (postup)
1955	I.B. třída
1956	5.1.1956 sloučení TJ TATRAN, TJ JISKRA a TJ LOKOMOTIVA pod název TJ LOKOMOTIVA Veselí n. L. I.B. třída (postup)
1957	Přechod soutěží na systém podzim – jaro I.A. třída
1958	jaro 1958 I.A. tř. (sestup)
1958/1959	I.B. třída
1959/60	I.B. třída (sestup)
1960/61	okresní přebor
1961/62	18.10.1962 ukončení činnosti fotbalového družstva dospělých
1971/72	obnovení činnosti fotbalového oddílu okresní soutěž (postup)
1972/73	okresní přebor (postup)
1973/74 až 1980/81	I.B. třída (postup)
1981/82 až 1982/83	I.A. třída (sestup)
1983/84 až 1985/86	I.B. třída (postup)
1986/87 až 1990/91	I.A. třída (sestup)
1991/92 až 1995/96	I.B. třída (postup)
1996/97 až 2000/2001	I.A. třída (sestup)

Obrázek 22. Přehledová tabulka vývoje fotbalu ve Veselí nad Lužnicí mezi lety 1947–2001. Převzato z: Friml, Z. & Tesařová, H. (2010). *Historie veselského fotbalu*. Praha: VS tisk Pankrác.

Další vývoj volejbalu

Od roku 1971 většinou 9. 5. se pořádal první ročník každoročního *Veselského turnaje* ve volejbalu.⁵¹ Hráli zde muži i ženy a jezdili do Veselí nad Lužnicí i družstva z Českých Budějovic (Meteor, Slavoj), z Tábora, Soběslavi nebo Jindřichova Hradce. Turnaj se vždy hrál venku na antuce.

Starší žákyně zahájily mistrovskou soutěž v oblastním přeboru v osmdesátých letech 20. století pod vedením Jaromíra Doležala, Jana Čapka či Jiřího Nováka. V roce 1980, jako od nově začínajících hráček, se nemohlo očekávat výraznějších výsledků. Ke zlepšení došlo v r. 1981, kdy se oblastní soutěž hrála turnajově a děvčata se ve všech třech turnajích umístila na 2. místě ze čtyř družstev. Družstvo žen bylo dlouholetým účastníkem krajského přeboru II. tř. v kvalifikaci o postup do krajského přeboru I. třídy, ale bohužel skončilo na 2. místě. Zůstalo proto v KP II. třídy. Kromě mistrovské soutěže hrálo družstvo žen na pěti turnajích a zvítězily ve Veselí nad Lužnicí (5 družstev), ve

⁵¹ Archiv TJ Lokomotiva Veselí nad Lužnicí.

Vodňanech (4 družstva) a v Jindřichově Hradci (5 družstev). Na zbývajících dvou se umístily velmi čestně. Činnost družstva mužů byla pozastavena v r. 1980, protože svým nedobrym přístupem některých jednotlivců k hráčským povinnostem nebylo schopno dokončit okresní přebor.⁵²

Vznik a vývoj ledního hokeje

Hokej na ledě se v českých zemích začal hrát už na přelomu 19. a 20. století. Český Svaz hokejový byl zřízen na podzim roku 1908.⁵³ Druhým největším hokejovým oddílem na Táborsku byla Lokomotiva Veselí nad Lužnicí, který začínal v okresním přeboru a hrál pod názvem TJ Sokol Lužničan. Po dvou letech změnil název na Tatran – Prefa a od roku 1954 hraje pod hlavičkou TJ Lokomotiva. Oddíl měl širokou členskou základnu a dobře zorganizované mládežnické oddíly. Lokomotiva ve Veselí nad Lužnicí byla příkladem mnohým větším TJ.⁵⁴

Lední hokej byl zahájen 25. 12. 1948 na řece Nežárce. Tehdy se sehrál první zápas se Sokolem Vlčkov s výsledkem 3:3. V rámci SK Lužničan Veselí nad Lužnicí byl založen oddíl ledního hokeje. Název byl později změněn na Tatran – Prefa Veselí nad Lužnicí. Předsedou se stal Emil Jezdinský, učitel zdejší školy, který stál v čele tohoto oddílu téměř 6 let. Ještě toho roku se oddíl přihlásil do mistrovské soutěže a byly v ní sehrány tři zápasy. Další sezóna r. 1949 se také odehrála na řece Nežárce. Od 1. 1. do 5. 2. 1949 bylo sehráno celkem 8 zápasů a z toho 4 mistrovská utkání s poměrem branek 20:16 a 4 přátelské zápasy. V mistrovské soutěži na domácím ledě Veselí nad Lužnicí vždy vyhrálo, kdežto na ledě soupeře veselští hráči, až na jeden zápas, tak úspěšní nebyli. V mistrovské soutěži II. třídy na Táborsku mužstvo obsadilo 1. místo a postoupilo do I. třídy soutěže. V létě 1949 se začalo budovat zimní kluziště na bývalém tržišti.

⁵² Osobní archiv Evy Ježkové.

⁵³ Hrál se až o jedenácti hráčích, s kulatým míčkem a s holemi se silně zaoblenými čepelemi. Této formě hokeje se začalo říkat bandy. V té době také začal vnikat do Evropy kanadský hokej, který se lišil velikostí hřiště, počtem hráčů i tvarem holí. Tento hokej později svého předchůdce postupně zastínil. Začátkem 20. století hrálo v Praze pravidelně hokej nanejvýš pět mužstev. Bureš, P. & Plichta, J. (1931). *Sport a tělesná kultura v Čsl. Republice a cizině*. Praha: Almanach sportu, s. 252.

⁵⁴ Tichá, P. & Havel, P. & Koláček, B. & Rozmuš, J. & Salzman, A. & Novák, M. (1990). *Historie tělovýchovy a sportu na tábořsku*. (1990). OV ČSTV Tábor, Jihočeské tiskárny.

Obrázek 23. Fotografie z brigády na původním veselském zimním kluzišti v roce 1949. Z osobního archivu Václava Jelínka.

Na bezplatných brigádách odpracovalo 54 sportovců a příznivců ledního hokeje celkem 925 hodin. Stavba byla ukončena 2. prosince téhož roku.

Obrázek 24. Na fotografii je opravené původní veselské zimní kluziště již vybavené nízkými mantinely z roku 1950. Z osobního archivu Václava Jelínka.

V roce 1950 již na novém kluzišti s nízkými mantinely sehrál oddíl celkem 9 zápasů, z toho 4 v mistrovské soutěži se skórem 35:24 a pět přátelských zápasů. V této sezóně nastřílel nejvíce branek Kořenský (16), Škrdle (10), Likler (6). Ještě téhož roku byly sehrány 3 zápasy v prosinci v I. třídě, které zahájily již novou sezonu 1950/51. V této úspěšné sezóně bylo sehráno 11 zápasů. Sezona byla úspěšná i po finanční stránce. Finance se použily k zakoupení výstroje hráčům. Nové kluziště začala využívat v rámci tělesné výchovy i škola. Registrováno bylo celkem 20 hráčů a dva rozhodčí, přičemž do mistrovských soutěží se přihlásilo mužstvo mužů a dorostenců. Muži sehráli 23 zápasů. Vyhráli okresní mistrovství a prošlo vítězně sítím šesti zápasů o postup do krajské soutěže. Dorostenecké mužstvo sehrálo celkem 10 zápasů. V okresní soutěži dorostenci vyhráli, a jako okresní přeborníci postoupili do krajské soutěže. Tento rok 1951 byla dokončena stavba kluziště vybudováním nových mantinelů, dřevěné tribuny se střídačkami a elektrického osvětlení. Bohužel došlo k tomu, že ve městě poklesla úroveň ledního hokeje.⁵⁵

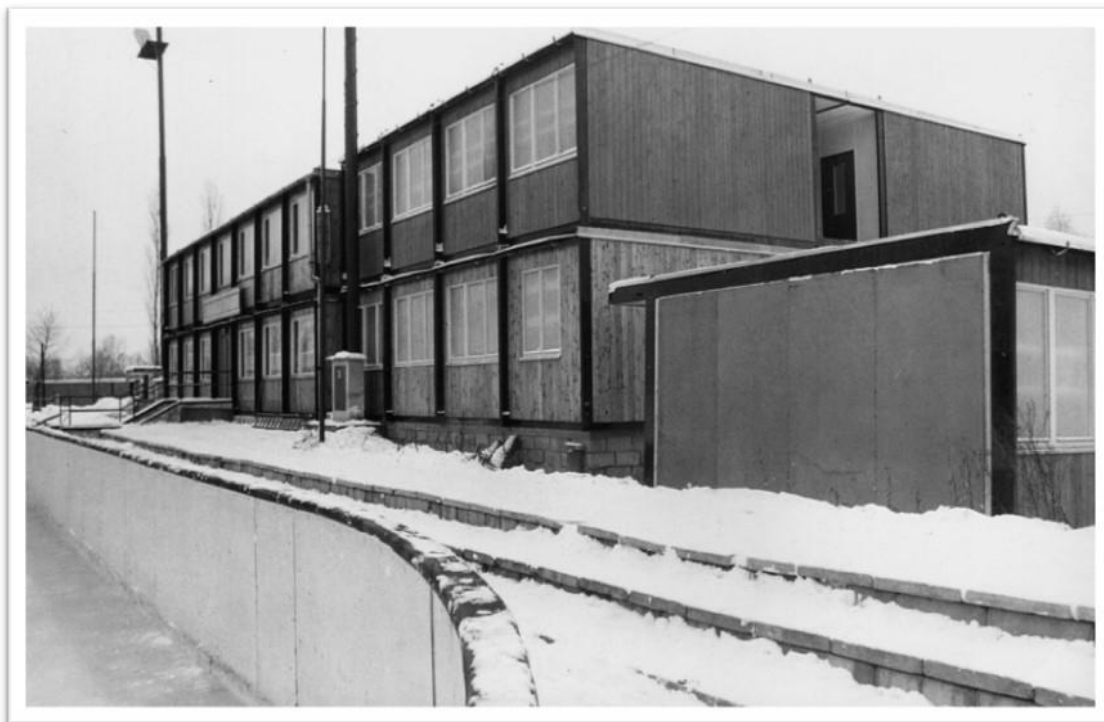
V roce 1952 a pro úspěch i v roce 1953 se na veselském kluzišti konala krasobruslařská revue (nebo také přehlídka) z Českých Budějovic. V programu vystupovalo přes 30 osob, v roce 1953 až 50 osob. Předvedly velkolepý program pro diváky, kterých se sešlo přes jeden tisíc.⁵⁶

V sezóně 1952/53 Tatran – Prefa Veselí nad Lužnicí sehrálo mužstvo mužů, jež čítalo 17 registrovaných hráčů, 25 zápasů a stalo se okresním přeborníkem. Ve kvalifikačním turnaji se mužům ale nepodařilo projít úspěšně sítím, a tak se opět v další sezóně hrála okresní soutěž. Na úspěchy nejbohatší i nejdelší byla sezóna 1953/54. Do soutěží byla přihlášena čtyři mužstva. Hrál se od 19. 12. 1953 až do 25. 2. 1954 na přírodním kluzišti. První mužstvo v krajské soutěži sehrálo 25 zápasů a umístilo se na 2. místě. II. mužstvo hrálo také okresní soutěž. Sehrála čtyři zápasy, bohužel s poměrem 14:34 branek. Dorostenci hráli v krajských soutěžích. Sehráli 9 zápasů. II. kolo krajské soutěže hrál Tatran – Prefa a získal druhé místo. Žáci sehráli většinou vítězně 9 přátelských utkání. V roce 1953 už nesl klub název TJ Lokomotiva Veselí nad Lužnicí.

⁵⁵ Archiv TJ Lokomotiva Veselí nad Lužnicí.

⁵⁶ Osobní archiv Václava Jelínka.

V roce 1978 se otevřel ve Veselí nad Lužnicí nový zimní stadion, který položil trvalé základy dalšímu rozvoji hokeje ve městě na soutoku Lužnice a Nežárky.

Obrázek 25. Fotografie zimního stadionu ve Veselí nad Lužnicí z roku 1978, na které je vidět tehdejší zázemí sestavené z mobilních buněk. Z osobního archivu Václava Jelínka.

Po deseti letech se začal zimní stadión zastřešovat, což prodloužilo sezóny, a ještě více zkvalitnilo dosavadní výchovu talentované mládeže.

V roce 1981 měl lední hokej mužstva dorost, starší žáky, mladší žáky, muže A, muže B a přípravku. Odbor ledního hokeje spolupracoval s oběma ZOŠ, aby žáky soustředil do stejných tříd se stejným rozvrhem a všichni se mohli zúčastnit tréninku.⁵⁷

Vznik a vývoj lehké atletiky

Lehkou atletiku a většinu v Čechách existujících sportovních odvětví zpočátku sdružovala Česká atletická amatérská unie (ČAAU) založená roku 1897.⁵⁸

Při Sokolu se ve Veselí atletika objevila už v roce 1937 s prvními atletickými disciplínami, podrobnější záznamy ovšem nejsou známy. Nejčastěji se konaly běžecké závody kolem Veselí. 10. 5. 1953 se uskutečnil 1. ročník *Běhu Klobasnou*, uspořádan

⁵⁷ Archiv TJ Lokomotiva Veselí nad Lužnicí.

⁵⁸ Později v roce 1910 došlo k oddělení lehké a těžké atletiky. ČAAU od té doby fungovala jako samostatný svaz pro lehkou atletiku. Už tehdy se soutěžilo ve většině dnes vypisovaných disciplínách, ale také v řadě dnes netradičních a dávno zapomenutých. Štumbauer, J. (2016). *Vybrané kapitoly z historie tělesné výchovy, sportu a turistiky v meziválečném Československu*. České Budějovice: JČU, KTS.

DSO Tatran – Prefa Veselí nad Lužnicí. V roce 1970 oficiálně vznikl novodobý oddíl atletiky pod TJ Lokomotiva Veselí nad Lužnicí, ve spojení s učitelem TV na I. ZOŠ, Janem Faflíkem, který byl výborným sprinterem (100 m–10,8s). V roce 1981 byl zrušen škvárový atletický ovál na místě dnešního stadionu. První zahájení rekonstrukce stadionu na umělý povrch s názvem *Bitumen*, asfaltový podklad pod umělý/gumový povrch, bohužel nebyla dokončena, a tak se trénovalo na asfaltovém povrchu. Další běžecký závod, který má dodnes dlouholetou tradici, je *Běh kolem Lužnice*, jehož první ročník startoval v roce 1982. V roce 1985 začínal s atletikou budoucí vedoucí a trenér Michal Rybák coby atlet, vedoucími a trenéry byli Jan Faflík, Jana Šperlová, Jiří Burda, Miloslav Hušek, Helena Hušková (soupeřka pozdější české reprezentantky Heleny Fuchsové). V roce 1989 se staly trenéry Jiří Burda, Miloslav Hušek, Helena Hušková. V oddílu byla činnost zaměřena hlavně na žactvo a dorost. Velice populárními byly stále lesní a přespolní běhy.

Obrázek 26. Na fotografii je zachycen jeden z účastníků v cíli při Běhu Klobasnou. Z osobního archivu Václava Jelínka.

Obrázek 27. Na fotografii jsou zachyceni závodníci při běhu Klobasnou. Z osobního archivu Václava Jelínka.

Soutěží se účastnili zatím jen jednotlivci, a někteří se dokonce umístili na předních místech. Oddílu bohužel bránilo k lepším výsledkům to, že zatím nebyl vybudován správný povrch lehkootletické dráhy.⁵⁹

Vznik a vývoj stolního tenisu

Stolní tenis se v Čechách objevil na začátku 20. století, chvilku po svém vzniku v Anglii.⁶⁰ Ve Veselí nad Lužnicí při TJ Lokomotiva založila parta nadšenců v 60. letech oddíl stolního tenisu. U zrodu oddílu stáli pan Konopa, Koloušek, Škrdleta, Šašek, Jirčík a Kubeš. Dodnes jsou tato jména známá po celém regionu i přes to, že už dlouhou řadu let nehrají závodně. Veselští zpočátku hráli vždy jen okresní soutěž, ale i tak tento sport vzbudil zájem u mládeže. Brzy se ke stolům dostali tehdejší dorostenci jako například

⁵⁹ Osobní archiv Terezy Chýnové.

⁶⁰ Zde se začal hrát především zásluhou šermířů a tenistů. Hned v dubnu 1902 byl v Praze sehrán turnaj, ale charakter klasického sportovního odvětví v té době ještě neměl. Bralo se to víc jako zpestření života a odpočinek od jiných sportů nebo také oblíbenou společenskou zábavou. Později nastala druhá vlna rozvoje a v roce 1924 byl založen první klub zaměřený především na stolní tenis, který nesl název PPC Studentský domov, který sídlil na Albertově. PPC byl založen i na Malé Straně. Ve vysokoškolském sportu také brzy vznikl pingpongový odbor ve Strakově akademii na Klárově. První mistrovství Prahy v samostatné ČSR se konalo v roce 1925 za účasti 106 hráčů a hráček. Turnaj vzbudil velký ohlas a následně byla založena řada odborů stolního tenisu v Praze a později i na venkově. Štumbauer, J. (2016). *Vybrané kapitoly z historie tělesné výchovy, sportu a turistiky v meziválečném Československu*. České Budějovice: JČU, KTS.

Dušan Janovský, Václav Matějů, Petr Matoušek nebo Karel Jech. V té době však nebyly příznivé podmínky, a tak se hrálo, kde se dalo, v domečku, na fotbalovém stadionu, ve staré sokolovně u kostela, v malé tělocvičně první základní školy nebo v nové sportovní hale.⁶¹

Vznik a vývoj sportovní gymnastiky

Čtvrtým oddílem v okrese se stal v roce 1977 oddíl sportovní gymnastiky při TJ Lokomotiva Veselí nad Lužnicí. Oddíl založil trenér Josef Veselý se svou dcerou Ivou nyní Novotnou, kteří se přistěhovali z Českých Budějovic a byli členy tréninkového střediska mládeže v Českých Budějovicích. Roku 1977 byla ve Veselí nad Lužnicí postavena sportovní hala, ovšem bez potřebného vybavení. Když se pár nadšenců dalo dohromady, sehnalo se gymnastické nářadí, jako je kladina, bradla, přeskokový kůň nebo koberce na akrobacii.⁶²

Vznik a vývoj kanoistiky

Rozvinutý kanoistický život, který se v Čechách odehrával před I. světovou válkou byl v jejím průběhu velmi potlačen. Opět se začal probouzet k životu v roce 1919. Zpočátku to bylo zejména díky činnostem oddílů vodních skautů a vysokoškolskému sportu.⁶³

Historie kanoistiky začínala ve Veselí nad Lužnicí hned po válce v roce 1946, kdy byl skaut znovu obnoven. Malá, mladá skupinka nadšenců ve Veselí nad Lužnicí založila oddíl vodního skautu. Na pozemek pana Zikmundovského vodní skauti přivezli boudu s věžičkou, která za války stála v drahovském lomu nad mlýnem *Krkavec* a sloužila protiletectké obraně k sledování nepřátelských letadel. Dnes patří oddílu kanoistiky. Roku 1947 vodní skauti sjížděli řeku z Veselí nad Lužnicí až do Prahy. V roce 1948 byl skaut zakázán, ale oddíl mladých nadšených vodních skautů se scházel dál.

⁶¹ Oddíl stolního tenisu. (2019). Získáno 28. 2. 2020, z: <http://stolnitenis-veseli.cz/index.html>.

⁶² *Kroniky sportovní gymnastiky Veselí nad Lužnicí*.

⁶³ Zasluhou našich vodních skautů vzniklo jedinečné a dodnes často používané plavidlo, kterým je vodácká pramice, která se od původní rybářské odlišuje zdviženou záďí, mohutným vlnolamem na přídi a používáním pádel místo vesel. Tím se u nás zrodila ve světě jedinečná loď, která je zároveň levná, pevná a bezpečná, vhodná pro výcvik, vodní turistiku a náborové závody, která se v pozměněné podobě používá dodnes. Naši vodní skauti používali také takzvané šarpie, vícemístné kánoe. Štumbauer, J. (2016). *Vybrané kapitoly z historie tělesné výchovy, sportu a turistiky v meziválečném Československu*, České Budějovice: JČU, KTS, s. 179.

V padesátých letech 20. století nastal útlum, ovšem hned začátkem šedesátých let se kanoistika ve Veselí nad Lužnicí začala znovu probouzet. Nebylo dostatek financí ani materiálů, a tak se přistavěla nová loděnice z dřevěné tribuny u fotbalového stadionu. Zasloužil se o to František Šašek. Dále se sehnal sklolaminát a pryskyřice spolu s dalšími kusy materiálů na to, aby si v loděnici mohli stavět lodě sami. Hlavním vedoucím byl tehdy František Sedláček, který byl učitelem na místní II. ZDŠ. Jelikož v 60. letech nebyly mosty a do loděnice se členové dostávali po zdlouhavé cestě, natáhli si lano přes řeku a vždy se po laně na kladce svezli na druhou stranu, přímo k loděnici. Tak nemuseli řeku obcházet. Byl to čistě turistický oddíl na řekách Lužnici a Nežárce. Jezdilo se i na Vltavu, Otavu, Sázavu a Ohři, ale v té době byl velký problém s dopravou. Skupina vodáků byla převážně složena ze strojvedoucích a z pracovníků ČSD, a proto bylo možné lodě dopravit výš po proudu, tam se nalodit a sjet zpět do Veselí nad Lužnicí. Scházeli se jen o víkendech, protože většina z nich měla spolu s prací už i rodinu a nemohli všechen svůj čas trávit na vodě jako dřív. V těchto letech se veselští kanoisté neúčastnili ani žádných závodů, scházeli se pouze rekreačně.⁶⁴

Na soutoku Lužnice a Nežárky, v místě zvaném na ostrově, v takřka centru města, bylo v roce 1965 započato s výstavbou vodáckého tábořiště s bufetem a sociálním zařízením. V letních sezónách je navštěvovalo v té době v průměru 15 000 vodáků. Místo, ve kterém se tábořiště nachází, si oblíbilo nemálo vodáků i kvůli hezkému přírodnímu prostředí.

Obrázek 28. Na fotografiích je vlevo sociální zařízení a vpravo vodácké tábořiště s bufetem TJ Lokomotiva Veselí nad Lužnicí na soutoku Lužnice a Nežárky. Vlastní zdroj.

⁶⁴ Osobní archiv Jaroslava Bucka mladšího.

Od roku 1966 se zde také pořádal vodácký závod s názvem *Po třech řekách*, konal se vždy v měsíci červnu po Lužnici, Nové řece a Nežárce.⁶⁵

Pod tělovýchovnou jednotou byl v letech 1967–1969 ve Veselí nad Lužnicí znovu obnoven Skaut – Junák, ve kterém působil i pan Jaroslav Bucek, který měl zde jako vedoucího svého otce. Náčelníkem byl pan učitel Stropek, pan Mašek a pan Bucek starší. Když byl skauting v roce 1970 zakázán, byla to pro celou partu velká rána, najednou se nemohli scházet.

Po dohodě přistoupili na to, že přejdou pod vedení organizace DPM, a tak založili v roce 1970 vodácký oddíl *Kotva* při DPM. V oddíle pionýrů DPM, v kterém byli do té doby pouze veteráni bez mládežnického oddílu, zájem opadal. Také vlastnili jen jednu pramici, které se říkalo *Babka*. Nově vzniklý oddíl dostal nějaké peníze na zakoupení tří lodí a třech pramic, pro každého vedoucího jedna.

V sedmdesátých letech 20. století se začaly konat letní tábory, kde byl tehdy jedenáctiletý Jaroslav Bucek mladší, jeden z nejstarších dětí. První letní tábor se uskutečnil r. 1970 pod vedením DPM u Jemčiny na řece Nežárce. Desetidenní letní tábory se vždy organizovaly pravidelně od 1. 7., hned od prvního dne prázdnin, kde si mladí členové osvojovali vodácké dovednosti. DPM později přikoupil i nové kánoe. Tehdy už byl pan J. Bucek ml. instruktor mladých členů. Oddíl opravil nějaké staronové branky a tyčky a začali se trénovat závodní činnosti. Podařilo se i absolvovat pár závodů v Bechyni, Soběslavi a Táboře.

Na místo vedoucího v roce 1975 nastoupil Bohuslav Pelikán. Dětský tělovýchovný oddíl ve Veselí nad Lužnicí vedl v sedmdesátých letech 20. století Jan Hruška. Tréninky byly ale pouze v letním období, zatím co vodácký oddíl *Kotva* při DPM fungoval celoročně.

⁶⁵ Osobní archiv Václava Jelínka.

Obrázek 29. Fotografie z letního tábora DPM a sjezdu řeky Lužnice v roce 1978. Archiv oddílu kanoistiky.

Pořádaly se závody na Horusické pískovně, kterých se zúčastnily děti i z okolních měst jako byla např. Soběslav nebo Bechyně. Byly to pouze rychlostní závody v letech 1977 a 1978. V roce 1978 odešli pan Stropek, pan Bucek, pan Mašek a pár dalších na vojnu a pod hlavičkou DPM se oddíl poněkud rozpadl. Působil zde jen Bohuslav Pelikán, a nový instruktor Miroslav Pecha, který odchoval v rychlostní kanoistice Lenku Štefanovou reprezentantku Veselí nad Lužnicí.

Po návratu pana Bucka ml. a jeho kamarádů z vojny se v roce 1980 ujal vedoucích oddílu kanoistiky při TJ Lokomotiva František Sedláček. Jaroslav Bucek se stal vedoucím šesti nadějných chlapců. Když bylo hezké počasí, tak všichni čas trávili na vodě. V zimě oddíl organizoval lyžařské zájezdy. V letech 1984 a 1985 se konaly vodácké závody v Dačicích a Veselí nad Lužnicí vždy obsadilo tři první místa ve všech kategoriích. V zimě chodili trénovat do tělocvičny II. ZOŠ. Nebyly k dispozici lodě, a proto byly používány soukromé lodě do doby, než TJ Lokomotiva postupně uvolnila malou částku na nákup nových lodí pro mládežnický oddíl. Některé z nich byly pouze tzv. korpusy a oddíl si musel lodě dodělat sám. V roce 1984 byla přikoupena buňka jako klubovna a postavila se k loděnici. Zakoupil se také nový vlek na lodě za autobus TJ Lokomotiva, a oddíl si mohl autobus půjčovat. A tak si mohli dovolit jet na vzdálenější tábořiště. V té době bylo v oddíle kolem padesáti dětí.⁶⁶

4.3.4 Turistika při Sokolu a následně při TJ Lokomotiva

Odbor turistiky patřil mezi nejlepší odbory Sokola a následně nejlepší oddíly TJ Lokomotiva, ale i mezi nejlepší odbory turistiky v Jihočeském kraji. Oddíl pořádal především dálkové pochody krásnou krajinou mezi rybníky. Každoročně se na jaře

⁶⁶ Osobní archiv Jaroslava Bucka mladšího.

tvořily nové trasy a na podzim se šly ty samé, jen opačně. Po 10 letech řada pravidelných účastníků ale stejně neuměla vyjmenovat alespoň desítku rybníků, po jejichž hrázích vedly trasy. Tak se zrodil nápad nahradit podzimní část *orientákem*, kdy je třeba obejít nebo objet přímo vyjmenované rybníky, a tím *donutit* účastníky, aby si názvy rybníků zapamatovaly.

Krajem rybníků

Dálkový pochod *Krajem rybníků* vznikl v roce 1977, původně pouze jako čistě dálkový pochod.⁶⁷ Přestože se jednalo o první zkušební ročník a propagací byly pouze písemné pozvánky a několik plakátů ve městě, sešlo se na startu při krásném počasí celkem 608 účastníků. Ti nebili jen z Veselí nad Lužnicí, přijeli i turisté z Plzně, Benešova, Tábora, Brna, Českých Budějovic a další. Na trasu padesáti km se vydalo kolem 253 účastníků.⁶⁸ Po roce 1989, kdy se postupně začala rozvíjet cykloturistika, výrazně začali převažovat v pochodu cyklisté nad pěšími turisty. Proto byla akce přeměřována tímto směrem, nicméně trasy pro pěší turisty zůstaly zachovány. Statistika za prvních 20 ročníků je přesně 10 185 účastníků. Druhých 20 ročníků obnáší číslo nejméně dvojnásobné, ale jen díky tomu, že byly v duchu doby přidány trasy pro cyklisty. Rekord z doby *pěšácké* je z roku 1981 s účastí 839 pěších účastníků.⁶⁹

Krčínův labyrint

Od roku 1987 existuje i podzimní varianta pochodu *Krajem rybníků* s názvem *Krčínův labyrint*. Koná se vždy tradičně třetí víkend v září. Je ale organizován odlišně, a to formou orientačního pochodu a cyklojízdy. Každý účastník dostane seznam rybníků a sám si určí trasu, jakou je chce objet nebo obejít. U každého příslušného rybníku na hrázi, obvykle u výpusti je umístěn kód, který si každý opíše do seznamu. Oproti jarnímu pochodu zde bývá účast poněkud slabší, 100–300 účastníků, podle počasí. Každý z účastníků opět obdrží v cíli diplom s počtem ujetých kilometrů.

Akce pořádá oddíl turistiky při TJ ve Veselí nad Lužnicí. V posledních letech se zadařilo, a to ve spolupráci s městem, získat dotace od Evropské unie. Díky ní bylo možné pořídit mj. velkou mapu regionu, na podstatně vyšší úrovni nechat vytisknout diplomy a pořídit další věci k vylepšení služeb startujícím.

⁶⁷ Krajem rybníků – O nás. (2016). Získáno 27. 2. 2020, z: <https://www.krajemrybniku.cz/o-nas/>.

⁶⁸ *Jihočeská pravda* (1977).

⁶⁹ Krajem rybníků – O nás. (2016). Získáno 27. 2. 2020, z: <https://www.krajemrybniku.cz/o-nas/>.

Tyto akce jsou určeny hlavně široké veřejnosti nejen města Veselí nad Lužnicí. Trasy vedou převážně po spravovaných značených a zpevněných cestách, vhodných pro rekreační turisty i cyklisty. Z hlediska průchodnosti a průjezdnosti jsou tedy cesty vhodné i pro rodiny s dětmi či pro veterány, zvládli je i vozíčkáři. Při tom si i profíci přijdou na své. V silách oddílu není zajistit absolutně bezproblémovou průchodnost a průjezdnost. V téhle situaci stačí průjezd několika těžších vozidel a z méně kvalitních cest je bažina. Také vždy nejde vést trasy výhradně po turisticky značených cestách. To už ale vyplývá z podstaty této akce, že se předpokládá základní vybavenost turistů a cykloturistů příslušnými mapami a schopnostmi orientovat se v nich. K tomu má každý účastník k dispozici slovní popis trasy. Často jsou žádány i mapové podklady, to ovšem nejde zdarma zajistit, vedlo by to ke značnému nárůstu nákladů, potažmo startovného. Každý si ale mapu na startu zakoupit může.⁷⁰

Vznik a vývoj kulturistiky

Vznik tohoto oddílu není přesně k dohledání, ale v roce 1981 se zúčastnil krajského přeboru v kategorii mladšího dorostu a jednotlivců. Umístili se na 2. a 4. místě ve svých kategoriích. Dlouhodobě bohužel moc chlapců pro namáhavost, pravidelnost tréninků a životosprávu nevydrželo. Brigádně si členové zhotovovali cvičební nářadí a udržují stávající. Oddíl ale postupem času zanikl.⁷¹

Vznik a vývoj tenisu

O vzniku oddílu tenisu ve Veselí nad Lužnicí není přesně dohledán. Odhadem vznikl v sedmdesátých letech⁷². Celkově byl vždy oddíl brán spíše jako zájmový a odpočinkový sport. Každoročně se pořádají tři turnaje. Jeden probíhá při Veselských slavnostech, druhý je *Memoriál Stanislava Návary* a třetí je turnaj ve čtyřhře. Na tyto turnaje může přijít každý i mimo oddíl. Oddíl se skládal pouze z dospělých hráčů.⁷³

Vznik a vývoj cyklistiky

Cyklistika patří v českých zemích k vůbec nejstarším sportovním odvětvím.⁷⁴ V roce 1952 byly České Budějovice etapovým městem Závodu míru, té doby největšího

⁷⁰ Krajem rybníků – O nás. (2016). Získáno 27. 2. 2020, z: <https://www.krajemrybniku.cz/o-nas/>.

⁷¹ Výroční zpráva TJ Lokomotiva z roku 1981.

⁷² Friml, Z. & Tesařová, H. (2010). *Historie veselského fotbalu*. Praha: VS tisk Pankrác.

⁷³ Osobní archiv Petra Žahoura.

⁷⁴ K jejímu prvotnímu rozvoji patřila rodina Kohoutova z pražského Smíchova. Otec Jan byl zakladatelem veleúspěšné firmy na výrobu velocipedů. Z jeho synů Josefa, Petra, Františka a Václava se stali hlavní

amatérského závodu na světě. To bylo velkou pobídkou a příkladem pro cyklisty na Táborsku. Pozdější ročníky Závodu míru, pro které byl Tábor etapovým městem, vždy zanechaly myšlenku k rozvoji cyklistiky v táborském okrese. Začaly vznikat další oddíly, jako jsou např. Lada Soběslav, Jiskra Bechyně, Lokomotiva Tábor a v neposlední řadě i Lokomotiva Veselí nad Lužnicí.⁷⁵

Cyklistika ale byla ve Veselí nad Lužnicí pravděpodobně pouze rekreační. Pár nadšenců zde uspořádalo nejen v roce 1958 cyklistické závody.

Obrázek 30. Na fotografiích je zachycen cyklistický závod městskými ulicemi a krajinou kolem Veselí nad Lužnicí z roku 1958. Z osobního archivu Václava Jelínka.

propagátoři cyklistiky u nás a následně i přední čeští a evropští závodníci. V listopadu 1880 byl především zásluhou rodiny Kohoutů založen první cyklistický klub v Království českém s názvem Český klub velocipedistů (ČKV Smíchov). Během dalších let bylo v Praze založeno na dvacet cyklistických klubů a mimo ni až přes šedesát. Bouřlivý rozvoj cyklistiky vedl k tomu, že v roce 1883 došlo k založení České ústřední jednoty velocipedistů (ČÚJV), která se stala naším prvním národním svazem. Štumbauer, J. (2016). *Vybrané kapitoly historie tělesné výchovy, sportu a turistiky v meziválečném Československu*. České Budějovice: JČU, KTS, s. 171.

⁷⁵ Tichá, P. & Havel, P. & Koláček, B. & Rozmuš, J. & Salzman, A. & Novák, M. (1990). *Historie tělovýchovy a sportu na táborsku*. (1990). OV ČSTV Tábor, Jihočeské tiskárny.

Obrázek 31. Na fotografii je zachycen jeden z účastníků v cíli cyklistického závodu ve Veselí nad Lužnicí v roce 1958. Z osobního archivu Václava Jelínka.

Vznik a vývoj šachu

Oddíl šachu vznikl v tehdejší souměstí Veselí – Mezimostí, ale časem se rozpadl. Obnoven byl až v roce 1958 zásluhami pana Františka Ctibora.⁷⁶ Karel Traxler 1866–1936 byl nejslavnější šachista, který kdy ve Veselí nad Lužnicí žil. Byl to český katolický kněz a jeden z nejlepších českých šachistů na přelomu 19. a 20. století. Zabýval se skládáním šachových úloh a korespondenčním i praktickým šachem. Bezesporu měl dostatek nadání, aby se dopracoval do absolutní špičky světové úrovně, bohužel jeho povolání mu neumožnilo dostatečně se hře věnovat. Přesto v šachové historii zanechal svůj odkaz, když v roce 1890 představil světu poprvé novou variantu hry dvou jezdců v obraně. Tato varianta vstoupila do šachové teorie jako Traxlerův protiútok. Dodnes je používán za jednoho z nejostřejších a nejobtížnějších zahájení, jaké kdy šachový svět spatřil. Jeho zastánci a odpůrci se již přes sto let bezvysledně přou o jeho korektnost.⁷⁷

⁷⁶ Tichá, P. & Havel, P. & Koláček, B. & Rozmuš, J. & Salzman, A. & Novák, M. (1990). *Historie tělovýchovy a sportu na táborsku*. (1990). OV ČSTV Tábor, Jihočeské tiskárny.

⁷⁷ Veselský šach – O nás. (2014). Získáno 27. 2. 2020, z: <https://veselskysach.iplace.cz/>.

Obrázek 32. Na kresbě je zachycen Karel Traxler, jeden z nejlepších českých šachistů na přelomu 19. a 20. století. Převzato z Veselský šach. (2014). Získáno 27. 2. 2020, z: <https://veselskysach.iplace.cz/>.

V roce 1980 měl šachový oddíl TJ Lokomotiva kolem 25 hráčů, nejmladšímu nebylo ani 13 let a nejstaršímu bylo něco přes 60 let. Šachy hráli kromě jednotlivců i zástupci celých rodin. Dlouhou řadu let byl duší šachového oddílu Stanislav Kovařík, člen výboru šachového oddílu. V roce 1981 Lokomotiva vybojovala postup v soutěžích družstev do druhé šachové divize a v této soutěži se udržela skoro 20 let.

4.4 Historie tělesné výchovy a sportu od roku 1989 do současnosti

4.4.1 Transformace TJ Lokomotiva Veselí nad Lužnicí

Po listopadu 1989 v republice došlo k politickým změnám, to vedlo také k ukončení činnosti oblastních správ ČSTV. Veškerý majetek byl předán Oblastní správou ČSTV České Budějovice 1. 4. 1991 zpět TJ Lokomotiva. TJ se 24. 5. 1990 zaregistrovala u Ministerstva vnitra ČR jako občanské sdružení, které sdružuje členy sportovních, tělovýchovných a turistických oddílů. Přijaly jednotný název i společnou symboliku a dohodly se na vnitřním uspořádání svých záležitostí.

Celorepublikově došlo ke znovuobnovení bývalých organizací, což se projevovalo hlavně v nárocích na bývalém nemovitém majetku. Značně složité a nepřehledné období, kdy se marně dohledávaly staré historické záznamy, kupní smlouvy a záznamy na katastrálním úřadě o vkladech či zaměření pozemků a staveb. Kupní smlouvy, které nebyly zaneseny do katastru, byly bohužel neplatné. Tyto situace musel řešit soud. V rámci TJ Lokomotiva šlo o loděnici a klubovnu na břehu Lužnice, která patřila oddílu vodních turistů Veselí nad Lužnicí. Na ně si dělal nárok Skaut, kterému dříve loděnice patřila. Po zákazu Skautu v roce 1949 a postupem času se dostal objekt i s pozemky do užívání TJ Lokomotiva. Skaut obdržel od města Veselí nad Lužnicí starou klubovnu na soutoku Lužnice a Nežárky. Klubovna zůstala k užívání TJ Lokomotiva. Další problém většího rozsahu byl nově vzniklý nárok Československé obce sokolské. ČOS obnovila svoji činnost a oslovovala bývalé sokolské jednoty pro opětovný návrat pod Sokol nebo také s úmyslem majetkového vyrovnání či finančního odškodnění. Jelikož bylo v této době moderní navracet se ke starým tradicím, nárok byl ve většině případů uznán. Nezajímalo se ale o to, zda je to k prospěchu věci. ČOS nabídla TJ Lokomotiva v roce 1991 přestup celé organizace s veškerým majetkem pod ČOS, což by vyřešilo jejich restituční nároky. TJ Lokomotiva nabídku odmítla. To vedlo k uplatnění nároku ČOS na dřívější majetek. Jednalo se o pozemky a historickou budovu staré sokolovny. Tehdejší představitelé TJ Lokomotiva argumentovali tím, že po ukončení působení Sokola nástupní tělovýchovná jednota vybudovala nový sportovní areál, celý sportovní i společenský komplex, který v té době byl odhadnut na 25 milionů korun, při čemž původní pozemky Sokola byly zastavěny novými stavbami a sportovišti. Jejich navrácení by tudíž nebylo při nejlepší vůli možné. Spor skončil u soudu, ČOS se nepodařilo prokázat svůj nárok na budovu sokolovny, ale soud přiznal

nárok na některé pozemky, za které ČOS požadoval platit nájem, nebo odkup. Po dlouhých jednáních v roce 1996 došlo mimosoudně k vyrovnání, kdy na základě dohody zaplatila TJ Lokomotiva 250 000,- Kč a ČOS odstoupila od žaloby, ve Veselí nad Lužnicí se ale Sokol už nepodařilo obnovit. Veškeré pozemky byly přepsány do vlastnictví TJ Lokomotiva. Ta ale potřebovala peníze na pohledávky a vyřešit svoji nepříznivou finanční situaci, a tak se rozhodla prodat budovu staré sokolovny. Ta se prodala v roce 1997 soukromé osobě za 148 000 Kč.⁷⁸

Lokomotivu v následujících třech letech provázela smůla a řešení složitých finančních situací. Byla oslovena radnice s požadavkem na finanční podílení k provozu areálu, jak tomu bylo i v ostatních městech. Jediné plus bylo rozšíření bufetu *Hokejka*, a to z jediného důvodu, navýšení zisku nájemníka. Postupně došlo k obměně počtu zaměstnanců a ke snížení stavů z původních 14 na 7 zaměstnanců.

TJ Lokomotiva se snažila nejen předejít zániku jednotlivých oddílů, ale také o to, aby se dařilo i po finanční stránce, která by přispěla k obnově areálu. Vedení muselo přistoupit i k odprodeji majetku, kterým byla např. sauna. Toto nezbytné řešení finančních nedostatků bylo bohužel pouze dočasné. Po penězích se *zaprášilo* z důvodu provozu areálu a situace se opět vrátila. TJ Lokomotiva se musela začít hospodařit tak, aby se její ekonomika stabilizovala. Pronajala určité provozy do pronájmu soukromníkům nebo firmám, tím dostávala stálý příjem. TJ Lokomotiva začala žádat o nejrůznější dotace a udělala změny ve vnitřním nastavení jednoty. Všechny změny a opatření vedly k tomu, že od roku 1999 se situace TJ stabilizovala a TJ Lokomotiva byla schopna provozovat její činnost na solidní úrovni.⁷⁹

Hned v roce 2000 a 2001 se ale na základě dlouhodobého plánu oprav zaměstnanci zaměřili na zimní stadion. Provozně nákladný stadion musel být zrekonstruován a obnoven, jestliže se měl do budoucna perspektivně provozovat a komerčně nabízet k pronájmu. Pouze částečné opláštění bylo největším problémem, který zapříčinil problematické provozování v předchozích letech. Nutno ovšem podotknout, že v té době stávající technologické soustrojí s nepřímým chlazením bylo uvedeno do provozu jen jako kluziště pro provoz v měsíci prosinci, lednu a únoru jen

⁷⁸ Heřman, R. & Heřman R. ml. (2011). *Kronika TJ Lokomotiva*. Veselí nad Lužnicí.

⁷⁹ Archiv TJ Lokomotiva Veselí nad Lužnicí.

s částečným přimrazováním. Tehdy začínala sezóna v říjnu a končila v únoru, což znamenalo, že v případě teplejšího či větrného počasí docházelo k tomu, že ledová plocha byla nepoužitelná. V roce 2002 se podařilo dokončit celkové opláštění zimního stadionu. Nutná byla také oprava betonové plochy, která byla v havarijním stavu, a každá další sezóna na ní byla znát. Brigádně se na ní podílel oddíl ledního hokeje. Vytlučení starého rozpadlého betonu na chladící trubkovnici a následné zabetonování nejhorsích míst ledové plochy bylo ale pouze provizorním řešením, které zabezpečilo provoz příští sezóny. Zimní stadion čekala rekonstrukce celého areálu s přechodem na přímé chlazení. V tomto roce také došlo k výměně starých záchytných sítí za brankami. Od ZŠ v Náchodě zakoupila TJ Lokomotiva stará skla a sloupky a zaměstnanci TJ Lokomotiva tuto skleněnou nástavbu namontovali na stávající mantinely, což v tehdejší době velmi zvedlo alespoň pohledovou úroveň stadionu. Po provedení těchto oprav byl zimní stadion provozně i vzhledově v rámci možností provozuschopný a celkově se zdál provoz celého areálu na dobré cestě.

V srpnu 2002 bylo město Veselí nad Lužnicí zasaženo rozsáhlou povodní a s ní i celý sportovní areál. Silný proud vody protékal v podstatě celým sportovním areálem. Motorový člun v klidu projížděl přes fotbalové hřiště a horní tyče fotbalových bran trčely pouze půl metru z vody. 15. srpna voda dosáhla hranice stoleté vody.

Povodeň způsobila velké škody. Sportovní hala s parketovou podlahou byla zatopena do výše 1,5 m. Na parketové podlaze se vytvořily boule a podlaha se postupně rozpadla. Většina náradí byla nepoužitelná. Proud nezkcrocené vody povalil oplocení kolem fotbalového hřiště a došlo k zanesení travnaté plochy i území fotbalové tribuny bahnem. Proud odplavil antukový povrch z tenisových, nohejbalových a volejbalových kurtů a všude strhl oplocení. Zimní stadion a strojovna včetně plynové kotelny byly zaplaveny do výše 1,7 m. To způsobilo škody především na veškerých elektroinstalacích. Vše bylo zaneseno páchnoucím bahnem. Podobně dopadla i chatová osada. Chatky proud odnesl mimo sportovní areál. TJ Lokomotiva neměla žádnou pojistku na škody způsobené povodněmi. Pro TJ Lokomotiva bylo toto nákladné období těžké. Do obnovení a znovuuvedení sportovišť do provozu se kromě zaměstnanců a členů TJ Lokomotiva zapojili i sportovně neaktivní obyvatelé města. Pomoci se také TJ Lokomotiva dostalo od jiných měst, studentů a jedinců z různých koutů republiky, aby pomohli. Vedení TJ vyhlásilo veřejnou sbírku, do které přispěli lidé

z celé republiky, okolní obce, Jihočeský kraj dotací na opravy, místní podnikatelé či lidé s nějakým vztahem k městu Veselí nad Lužnicí nebo ke sportovnímu areálu.

Postupem času po větších opravách sportoviště opět ožila. Jako první se opravila kotelna a strojovna zimního stadionu z důvodu brzké zimní sezóny ledního hokeje. Podlaha ve sportovní hale byla kompletně rozebrána a v průběhu roku 2003 byla položena podlaha nová, palubová, s trojitým odpruženým roštem tak, aby plně vyhovovala oddílům TJ Lokomotiva. Kurty pro tenis, nohejbal a volejbal byly také průběžně opraveny v roce 2003. Fotbalové hřiště bylo zrekonstruováno a nově oseto.

Brzy po povodních hořelo, a to při zkratu v průtokovém ohříváči v bufetu *Hokejka*, dřevostavba v září 2003 lehla popelem. *Hokejka* pak byla postavena nová a uvedla se do provozu ještě v roce 2003. Téhož roku byly také zakoupeny zánovní chatky, které byly složitě usazovány na místa původních starých chatiček. Díky dalším opravám a rekonstrukcím byla i chatová oblast v provozu již v létě 2003. Byla opravena a zrekonstruována i ubytovna *Domeček*. Dále se podařilo rozšířit strojovnu chlazení o druhý záložní kompresor, do té doby byl v provozu pouze jeden.⁸⁰

V roce 2003 se ještě podařilo získat grant vypsáný Krajským úřadem Jihočeského kraje na opravu asfaltového hřiště využívané místními modeláři. Obsahoval nový asfaltový koberec, oplocení na dvou stranách, přenosné stojany pro basketbal a konečné lajnování, aby se zde dal hrát basketbal, volejbal a nohejbal.⁸¹

V roce 2004 se začala shnilá, vlhnutím a patřičným zápachem podlaha šaten zimního stadionu rozpadat. Prkenné podlahy byly vykopány a nahrazeny podlahami novými. Největší akce, co se stálých oprav a investic týče, byla odkanalizování celého sportovního areálu a napojení na městskou kanalizaci. To ale kompletně hradilo město Veselí nad Lužnicí. Současně s touto akcí investovala TJ Lokomotiva do nového asfaltového povrchu pro parkoviště u zimního stadionu.

V roce 2005 se opět pozvedla úroveň sportovišť. Došlo k rekonstrukci osvětlení zimního stadionu a k přístavbě šaten k fotbalové tribuně. Dále k vyčištění Blatského potoka, který byl zanesen natolik, že nebylo možné tuto vodu používat ani ke kropení tenisových kurtů. V rámci zvýšení kapacity zimního stadionu se začala realizovat

⁸⁰ Heřman, R. & Heřman R. ml. (2011). *Kronika TJ Lokomotiva 1885–2011*. Veselí nad Lužnicí.

⁸¹ Archiv TJ Lokomotiva Veselí nad Lužnicí.

výstavba tribuny na západní straně stadionu, kde do té doby nebylo nic. V tuto chvíli se stala tribuna průchozí podél tří stran stadionu. Také byla opravena budova skladu atletiky.

V roce 2006 přišla další povodeň ovšem ne tak katastrofální jako v roce 2002. Tentokrát to byla jarní povodeň způsobená prudkým táním sněhu v Novohradských horách znásobeném dešti. Zaměstnanci TJ byli ale po zkušenostech s povodněmi v roce 2002 na tuto situaci lépe připraveni. Věděli, co mohou očekávat, a tak nebyly materiální škody tak veliké. Nejvíce se povodeň projevila na terénních škodách. Proud vody odnesl i část asfaltové atletické dráhy a obnažil terén až na podloží. Největší škoda nastala se zatopením sportovní haly, kdy byla poničena pouze 3 roky stará palubová podlaha. Když se spodní voda začala tlačit do budovy, odřízli zaměstnanci pruh prken po celém obvodu a podlaha se nechala vodou vytlačit nahoru. Toto rozhodnutí způsobilo, že tato podlaha vydržela a v hale je po několika opravách dodnes.⁸²

Obrázek 33. Fotografie zatopené sportovní haly ve Veselí nad Lužnicí během povodně v roce 2006. Friml, Z. & Tesařová, H. (2010). *Historie veselského fotbalu*. Praha: VS tisk Pankrác.

MŠMT ČR poskytlo TJ na opravu sportoviště mimořádnou dotaci 7 milionů korun a město Veselí nad Lužnicí uvolnilo další tři miliony korun. Ty měly přispět nejen k opravě sportoviště, ale i k jeho vylepšení. Největší změny ze všech se dočkal atletický stadion, který se stal dominantou sportovního areálu TJ Lokomotiva. Dále se z této dotace pořídila nová rolba na plynový pohon. Z dotací byl získán grant pro oddíl gymnastiky, který s růstem své činnosti a počtem členů potřeboval nové nářadí. Dalším

⁸² Heřman, R. & Heřman R. ml. (2011). *Kronika TJ Lokomotiva 1885–2011*. Veselí nad Lužnicí.

grantem JČKU byla dotace z fondu turistického ruchu, pro přístavbu dřevěné pergoly k bufetu *Hokejka*, kterou zařídil nájemník bufetu.⁸³

V roce 2006 došlo po konferenci mezi TJ Lokomotiva a městem Veselí nad Lužnicí k převedení nemovitého majetku do vlastnictví města pod podmínkou, že nesmí dojít k omezení činnosti kteréhokoli z oddílů TJ Lokomotiva. TJ převedla majetek v hodnotě 30 milionů korun městu a s podpisem smlouvy si zpětně pronajala areál na dalších 50 let.

V roce 2007 se se slavnostními závody v atletice otevřel nově zrekonstruovaný atletický stadion.

Obrázek 34. Momentka pořízená při slavnostním otevření nově zrekonstruovaného atletického stadionu ve Veselí nad Lužnicí v roce 2007. Heřman, R. & Heřman R. ml. (2011). *Kronika TJ Lokomotiva 1885–2011*. Veselí nad Lužnicí.

Na tento významný den přijaly pozvání takové legendy jako je Jarmila Kratochvílová, Remígius Machura nebo Lída Formanová a další.

Dále se znovu rekultivovalo a zapískovalo travnaté hřiště, natřela se střecha fotbalové tribuny a zrekonstruovány byly WC pro veřejnost uvnitř fotbalové tribuny. Pořídila se světelná tabule Sportwive na zimní stadion. Také na fotbalové hřiště byla pořízena světelná tabule s ukazovatelem skóre. Největší akce v tomto roce byla přívod vody ze studny u řeky k fotbalovému hřišti a následné položení automatického amerického zavlažovaného systému do hrací plochy. Tato akce nejen že pozvedla kvalitu travnaté hrací plochy, ale také zefektivnila a usnadnila práci zaměstnancům, neboť zavlažování kropilo v noci a nikdo ho již nemusel obsluhovat.

⁸³ Archiv TJ Lokomotiva Veselí nad Lužnicí.

V roce 2008 byla položena nová střecha na objekt *Domeček*, na zimním stadionu byla k šatně rozhodčích přistavěna sprcha podle předpisů ČSLH, kompletně se opravil objekt sociálního zařízení, který sloužil pro ubytované v chatové osadě a pro oddíl tenisu. V celém objektu se předělaly rozvody vody a vše vylepšily nové obklady. Staré volejbalové hřiště se zrekonstruovalo na hřiště pro plážový volejbal. Nové sportoviště je využíváno nejen oddílem volejbalu, ale také návštěvníky areálu a sportovci, kteří areál využívají pro svá soustředění.

Rok 2009 byl psán zlatým písmem pro hokejisty, protože se ve městě podařila prosadit velice potřebná rekonstrukce zimního stadionu. Šlo především o přechod z nepřímého chlazení na přímé. Při přímém chlazení je chladicí médium nastříkáváno přímo do ledové plochy, kde předává své teplo přímo bez zbytečných ztrát a odtud se přes chladicí kondenzátory vrací zpět. Intenzita tohoto nového systému je ekonomicky výhodnější a mnohem účinnější. Společně s ledovou plochou se namontovaly i nové mantinely se skleněnou nástavnou po celém obvodu hřiště. Plocha byla zmenšena na rozměr 58x28 m a s novým boxem pro časoměřiče a trestnými lavicemi vzniklo další nové kvalitní sportoviště v areálu TJ Lokomotiva. Celkově se přechod na přímé chlazení ekonomicky vyplatil. Dále se zvětšila parkovací plocha u zimního stadionu o 40 míst, hlavně při hokejových utkáních v zimě nebylo kde zaparkovat. Město ještě podalo opakovaně žádost do dotačních titulů ROP EU, které připravilo vedení TJ Lokomotiva. Jednalo se o výstavbu víceúčelového hřiště s umělým povrchem a o přistavění nové budovy k západní části zimního stadionu, která by sloužila jako nové zázemí a ubytovna. Po zhodnocení nebyl uznán ani jeden projekt a žádosti byly začleněny do další vlny, do roku 2010.

V roce 2010 vedení TJ Lokomotiva dále pokračovalo v rozvoji a vylepšování areálu. Byly postaveny dvě pergoly s posezením pro ubytované hosty v chatové osadě a před *Domečkem*.

Obrázek 35. Ubytovna *Domeček* a pergola s posezením pro ubytované hosty ve Veselí nad Lužnicí.
Vlastní zdroj.

Byl ošetřen a nastříkán strop zimního stadionu bílou barvou, což stadion celkově rozsvítilo a oživilo. Současně s tím se natřely všechny kovové konstrukce modře. U vstupu byl vybudován bufet v režii TJ Lokomotiva, který byl otevřen při hokejových utkáních, či jiných větších akcích na zimním stadionu. Účelem bylo kromě získání dalších finančních prostředků také zkvalitnění služeb pro veřejnost na zimním stadionu. Dále byla získána dotace pro rekonstrukci domku správce.⁸⁴

Co se týče žádostí ROP EU, které byly začleněny do další vlny v roce 2010, uspěla TJ Lokomotiva se žádostí o výstavbu víceúčelového hřiště. Na místě původního škvárového hřiště o rozměrech 96x50 m budou postaveny hřiště tři s různými umělými povrchy. Nová hřiště budou moci využívat všechny oddíly TJ Lokomotiva i všechny sportovní skupiny a návštěvníci areálu TJ Lokomotiva. Hřiště s umělou trávou určené pro malou kopanou, je uměle osvětleno tak, aby na něm mohl oddíl kopané trénovat i v zimě. Druhé hřiště s hladkým umělým povrchem je určeno pro míčové sporty, jako je volejbal, nohejbal, basketbal a házená. Třetí hřiště je určeno pro tenis a je rozděleno na tři kurty. Všechna hřiště jsou při tom samostatně oddělená oplocením.⁸⁵

⁸⁴ Heřman, R. & Heřman R. ml. (2011). *Kronika TJ Lokomotiva 1885–2011*. Veselí nad Lužnicí.

⁸⁵ Archiv TJ Lokomotiva Veselí nad Lužnicí.

Obrázek 36. Sportoviště TJ Lokomotiva ve Veselí nad Lužnicí je rozděleno na tři části. Hřiště na malou kopanou, víceúčelové hřiště barevně rozlišené na volejbal, nohejbal a basketbal a tři tenisové kurty. Archiv TJ Lokomotiva Veselí nad Lužnicí.

Obrázek 37. Na fotografii vlevo je street workautové hřiště vybudované v roce 2018, které může využívat každý zcela zdarma. Vpravo je plážové volejbalové hřiště vybudované v roce 2008 v blízkosti víceúčelového hřiště a asfaltového hřiště. Vše vybudované TJ Lokomotiva Veselí nad Lužnicí. Vlastní zdroj.

V dalších letech probíhala především rekonstrukce a vybudování nového zázemí TJ Lokomotiva při západní straně zimního stadionu TJ Lokomotiva, které bylo uvedeno do provozu v roce 2018.⁸⁶

⁸⁶ Archiv TJ Lokomotiva Veselí nad Lužnicí.

Obrázek 38. Nové zázemí TJ Lokomotiva, které bylo přistavěno k zimnímu stadionu ve Veselí nad Lužnicí v roce 2018. V jeho přízemí je vybudováno nové zázemí oddílu ledního hokeje. Osobní archiv Ing. Víta Rady.

V současné době je v TJ Lokomotiva k roku 2019 registrováno 970 členů v oddílech ledního hokeje, CODY, Tanečního studia Žába, turistiky, atletiky, tenisu, gymnastiky, kanoistiky, fotbalu, krasobruslení, nohejbalu, volejbalu a asociaci sportu pro všechny. V minulosti zde působily oddíly stolního tenisu, šachu, kulturistiky, cyklistiky a windsurfingu, ale ty během let z různých důvodů v rámci TJ Lokomotiva svou činnost ukončily.

Do budoucna má TJ Lokomotiva Veselí nad Lužnicí v plánu přidat k oddílům ještě jeden další pro malé děti pod vedením aktuálního předsedy Tomáše Marušky, který se bude věnovat během celého roku všem základním sportům. Dále Lokomotiva nyní začala s rekonstrukcí tribuny na fotbalovém hřišti, včetně zázemí pro členy. Nechává si vypracovat studie na druhé fotbalové hřiště a na rekonstrukci sportovní haly. Dále má v plánu zateplení zimního stadionu, čímž by se snížily ekonomické náklady na údržbu, a chce uvést do provozu přehledný elektronický systém TJ Lokomotiva.⁸⁷

⁸⁷ Archiv TJ Lokomotiva Veselí nad Lužnicí.

4.4.2 Vývoj jednotlivých sportů a turistiky v TJ Lokomotiva

Další vývoj fotbalu

V roce 1990 došlo k tragickému úmrtí hráče Jaroslava Mareše. K uctění jeho památky se od tohoto roku koná turnaj *Memoriál Jaroslava Mareše*.

V sezóně 1990/91 sestoupilo mužstvo mužů A do I. B třídy na dalších pět sezón. Návrat se podařil až na podzim roku 1996. Mužstvo dorostu hrálo v této době pod trenérským vedením Zdenka Peteříka a Jaroslava Semráda I. A třídu. Pouze v roce 1998 dorostenci sestoupili jen na jednu sezónu do okresního přeboru. Muži B se v sezóně 1990/91 vrátili do mistrovských soutěží a pod vedením Jiřího Michálka a Zdeňka Vyhnánka postoupilo do okresního přeboru, ve kterém setrvalo tři sezóny, ale na jaře 1998 ukončilo svoji činnost. Žáci A hráli většinou v okresním přeboru. Žáci B pouze okresní soutěž.

Sezóna 2000/01 nezačala pro fotbalisty příznivě. Muži a dorostenci sestoupili z I. A třídy do nižších soutěží. Zpět se muži vrátili až po čtyřech sezónách. V roce 2007 skončilo mužstvo mužů na čtvrtém místě I. A třídy. V srpnu 2008 se konal nultý ročník turnaje *O Pohár města Veselí nad Lužnicí*, kde zvítězilo mužstvo mužů z Třeboně. Příští rok při I. ročníku turnaje zvítězilo domácí veselské mužstvo. Úspěšná sezóna pro dorostence byla v letech 2008/09. Dorostenci obsadili druhé místo v tabulce. Nejvyšší počet branek v sezóně měli Daněk, Němec, Čech, Hájek a Frejlach.

Výrazného úspěchu dosáhlo i žactvo v mistrovské soutěži. Starší žáci si vybojovali v sezóně 2004/05 účast v krajském přeboru, a jsou prvními v historii starších žáků z oddílu TJ Lokomotiva, kteří si zahrají krajský přebor. I s mladšími žáky se udrželi v této soutěži pouze jednu sezónu a v dalších letech hráli opět I. A třídu.

V rámci okresu hráli své soutěže i žáci mladší a starší přípravky. Žáci mladší přípravky pod vedením Petra Mičky, Josefa Čecha a Václava Kotyzy vyhráli podzimní část okresního přeboru a v jarní části nadstavby obsadili suverénně první místo a stali se přeborníky okresu. Od sezóny 2007/08 byla starší příprava přejmenována na kadety, kteří hned v další sezóně vyhráli v I. A třídě a stali se také přeborníky okresu. V září 2007 byla založena fotbalová mini příprava, kterou trénoval Miroslav Tomášek a Ing. Radek Hruška.

Po povodních v letech 2002 a 2006 byly v areálu způsobeny značné škody. Byla získána dotace a mimo jiné se z ní opravila poničená hřiště a tribuna. V roce 2008 byl pod plochou fotbalového hřiště zabudován zavlažovací systém.

V sezóně 2009/10 si mužstvo mužů vybojovalo postup do krajského přeboru, to bylo důstojnou oslavou 80. výročí založení SK Lužničan Veselí nad Lužnicí. Mezi nejvýraznější osoby fotbalového oddílu vedle trenéra Jiřího Stanického patří jednoznačně i Jiří Papáček. Jiří Stanický byl v sedmdesátých letech 20. století aktivním hráčem oddílu a posléze byl nejdéle sloužícím trenérem v kategorii dospělých i dorostu. Stejně tak Jiří Papáček byl v oddíle nejdříve aktivním hráčem a následně i funkcionářem. Až na malé výjimky věnovali dobrovolně veselskému fotbalu 40 let činnosti.⁸⁸

V roce 2015 mužstvo mužů sestoupilo zpět do I. A třídy a v ní hraje dodnes. Mužstvo mužů B neustále vzniká a zaniká, naposledy zaniklo v roce 2018 z důvodu hráčského nezájmu.

Obrázek 39. Fotbalový stadion ve Veselí nad Lužnicí – vlevo brána na fotbalový stadion, vpravo tribuna, dole celkový pohled. Vlastní zdroj.

Dnes má fotbal ve Veselí nad Lužnicí tyto kategorie: ml. přípravku B, st. přípravku C, st. přípravku B, ml. přípravku A, st. přípravku A, mladší žáky B, mladší žáky, starší žáky, starší dorost a muže A. Tréninky jsou u všech kategorií jinak, ale většinou

⁸⁸ Friml, Z. & Tesařová, H. (2010). *Historie veselského fotbalu*. Praha: VS tisk Pankrác.

tříkrát týdně. Soustředění probíhá v letních měsících jednou za rok v různých destinacích po České republice.⁸⁹

Další vývoj volejbalu

Poslední tradiční *Veselský turnaj* mužů a žen ve volejbale se konal v roce 2015, dohromady bylo 44 ročníků, ženy se ale všech nezúčastnily. Děvčata, která dříve hrála za mládež, se buď odstěhovala, šla na mateřskou dovolenou nebo za studiem. V roce 1998 se ženy znovu přihlásily po několika letech do okresního přeboru, muži okresní přebor hráli stále a mládež už žádná nebyla.

V roce 2010/15 se podařilo volejbalovému oddílu obnovit mládež. Asi 12 dětí trénovalo dvakrát týdně pod vedením Pavly Horákové a Václava Zasadila. Děti ale vyrostly a rozprchly se do klubů Jihostroj ČB, někdo do Tábora nebo zanechaly hraní volejbalu úplně. Od roku 2015 pořádal oddíl nábor nových dětí, ale bezúspěšně.

Dnes ženy už nehrají vůbec, soutěž ukončily v roce 2013 pro nedostatek hráček. Muži hrají okresní přebor dodnes. Od roku 2012 se hraje doposud okresní přebor v mixech (4 muži a 2 ženy). Mládež se zatím nepodařilo obnovit.⁹⁰

Další vývoj ledního hokeje

Největší úspěchy v ledním hokeji zahájil hned rok 1999. V tomto roce mužstvo mužů zvítězilo v krajském přeboru a dorost postoupil do I. ligy. Další sezónu se dařilo hlavně juniorům, kteří zvítězili v krajském přeboru. V roce 2002 muži opět ovládli krajský přebor a junioři postoupili do I. ligy, ve které v roce 2004 zvítězili. Dále ovládlo mužstvo mužů krajský přebor v letech 2006 a 2007. V roce 2008 a 2009 obsadilo mužstvo mužů 3. místo. V roce 2013 krajský přebor vyhrálo.

⁸⁹ Archiv TJ Lokomotiva Veselí nad Lužnicí.

⁹⁰ Osobní archiv Evy Ježkové.

Obrázek 40. Hokejové mužstvo TJ Lokomotiva v sezóně 2018/19. Archiv TJ Lokomotiva Veselí nad Lužnicí.

V roce 2019 sezóna skončila pro TJ Lokomotiva na druhém místě, která podlehl HC Vajgar J. Hradec na nájezdy 25. 3. 2019. TJ Lokomotiva tak skončila na 2. místě KP.

Žáci obsadili první místo v roce 2007. V roce 2019 obsadila skupina B v žákovské lize 1. místo. Sezóna roku 2019/20 skončila pro mužstvo mužů na 6. místě v krajském přeboru. Nyní má oddíl 178 členů a kategorie muži A, dorost, starší žáci, mladší žáci a přípravky 2.–4. třída.⁹¹

⁹¹ Archiv TJ Lokomotiva Veselí nad Lužnicí.

Obrázek 41. Na fotografii vlevo je nové zázemí TJ Lokomotiva a zimního stadionu, vpravo je původní část zimního stadionu a nahoře je pohled na vnitřní ledovou plochu. Vlastní zdroj.

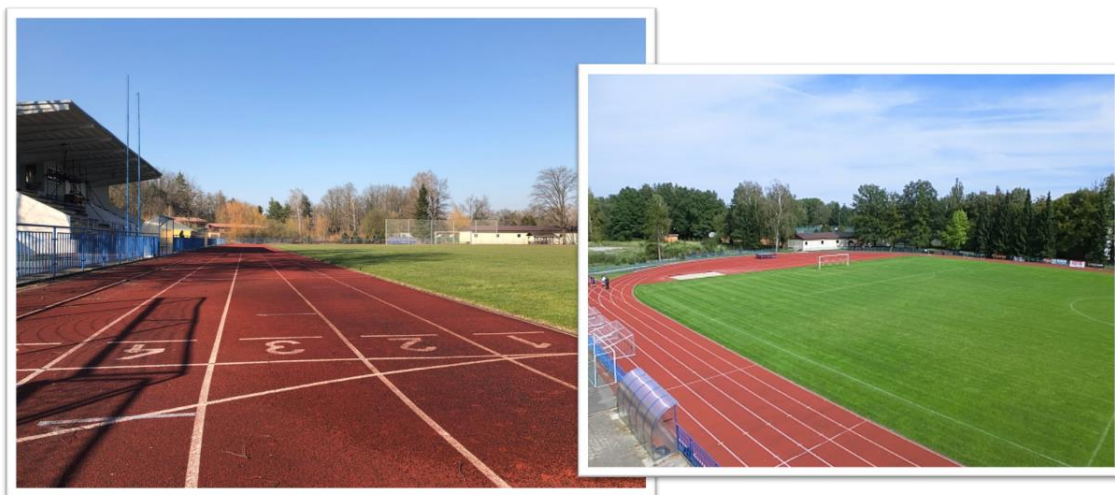
Další vývoj lehké atletiky

V roce 1990 se rozpadlo stávající vedení v důsledku revoluce a nastoupení soukromého podnikání původních trenérů. Následující roky 1991 se staly vedoucími a trenéry odchovanci oddílu Marcela Jakešová, Michal Rybák a Marie Šubarská. Od roku 1995 byl jediný Michal Rybák předsedou i trenérem. V roce 1998 byla zahájena novodobá historie a snaha o rekonstrukci stadionu na umělý povrch. V následujícím roce 1999 mělo premiérový úspěch mužstvo mužů v KPD, kde získalo ihned 1. místo a postup do II. ligy, v roce 2000 sestoupilo mužstvo mužů do II. ligy. Jako další trenér začal působit v roce 2002 Jiří Rajm.

V létě bylo nejen zázemí atletiky poprvé poničeno velkou povodní. Druhá velká povodeň v roce 2006 znamenala definitivní konec asfaltu na stadionu a zároveň se konečně povedla uskutečnit rekonstrukce stadionu na umělý povrch. V roce 2007 se konaly zahajovací závody s názvem *Velká cena Veselí nad Lužnicí* za účasti českých reprezentantů na novém zrekonstruovaném stadionu. V roce 2011 se stali novými trenéry Jaromír Louma a Tereza Chýnová, která oddíl vede dodnes.

Stále se každoročně pořádá *Běh Klobasnou* a *Běh kolem Lužnice*. Několik let se pořádají krajské přebory mladšího žactva a přípravky i ve vícebojích. Nově se pořádá závod pod názvem *Atletika pro celou rodinu*. Ročně celkem pořádá oddíl kolem šesti atletických závodů. Členskou základnu oddílu tvoří nyní již cca 160 atletů ve věku od 3 do 16 let. Trénují v šesti tréninkových skupinách rozdělených podle věku, pod

vedením 14 trenérů. Oddíl pořádá i letní soustředění o velkých prázdninách. Dělí se do tří skupin dle jednotlivých věkových kategorií dětí. Jedno soustředění se koná pro většinu atletů na Šumavě. Dvě soustředění se konají ve Veselí nad Lužnicí, jedno jako příměstský tábor na celý týden a druhé pouze v odpoledních hodinách pro nejmenší atlety. Další dvě soustředění jsou pořádána během jarních a podzimních prázdnin.

Obrázek 42. Fotografie atletického stadionu ve Veselí nad Lužnicí. Vlastní zdroj vlevo, vpravo archiv TJ Lokomotiva Veselí nad Lužnicí.

O úspěchy v loňském roce se zasloužili především atleti Dominik Markvart, Eliška Zaňáková, Viktorie Vítová, Radim Čančura, Adéla Štefanová, Tereza Kořínková nebo Markéta Lišková a další. Na olympiádu dětí a mládeže byl vybrán do užšího výběru Dominik Markvart (2004) a účastnil se olympiády v Jablonci nad Nisou. Dominik Markvart si odvezl bronz na 60 m s novým osobním rekordem 7,19 s.⁹²

Další vývoj stolního tenisu

Spolu s ambicemi hrát vyšší soutěž ve stolním tenisu se zvyšovala výkonnost hráčů. Postupně se do oddílu hlásilo více hráčů, včetně těch, kteří poskytovali záruku udržet se ve vyšší soutěži. Tento záměr se uskutečnil se sestavou Andrzej Krzywda, Miroslav Šoltys, Jiří Leština, Kamil Barták a Jaroslav Donát. Vyhráli okresní přebor, krajský přebor a s pozdějším příchodem Arnošta Pražáka z Českých Budějovic se začala hrát ve Veselí nad Lužnicí divize. Tam se udrželi sedm let. Vlivem přísnějších pravidel pro podmínky účasti v této soutěži se museli všichni hráči přepsat z TJ Lokomotiva do DDM Soběslav. K tomu došlo v roce 2005, a tím i k pomoci tamním hráčům dostat se na divizní úroveň, vyhrát a dostat se do 3. národní ligy. A mužstvo každoročně

⁹² Osobní archiv Terezy Chýnové.

postupovalo v jihočeských soutěžích (krajská soutěž, krajský přebor, divize), až v roce 2008 postoupilo do 3. národní ligy, kterou hrálo v letech 2008–2010. Po dvou letech v lize se opět i v Soběslavi začaly podmínky zhoršovat, a tak se domluvila parta nadšenců přestoupit zpět do Veselí nad Lužnicí a založit oddíl stolního tenisu znovu tam.

V září 2014 se tak stalo. Byl založen oddíl stolního tenisu v TJ Lokomotiva Veselí nad Lužnicí z přestupujících hráčů soběslavského DDM. Do sezóny 2014–2015 nastoupili hráči Kamil Barták, Jaroslav Donát, Jaroslav Sedlický, Petr Matějů a Petr Matoušek. Hned po první sezóně se jim podařilo bez jediné porážky vyhrát regionální přebor Táborska a postoupit do vyšší krajské soutěže. Hájili čest a slávu tohoto sportu pod hlavičkou TJ Lokomotiva s názvem AAS GOLD Veselí nad Lužnicí v tělocvičně 2. ZŠ. Všichni tito hráči podávali v průběhu celé dlouhé a náročné sezóny velmi dobré výsledky, které je dovedly až k tomuto triumfu. Ti nejlepší se v tabulce umístili takto: 1. místo Arnošt Pražák 98,11 %, 2. místo Kamil Barták 95,15 %. Ve čtyřhrách se stala nejlepším párem okresního přeboru dvojice Sedlický – Barták, která na svém kontě zaznamenala 23 vítězství a pouze dvě porážky. Další sezónu 2015–2016 se úspěšně umístili na druhém místě v krajské soutěži. Nejlepším hráčem se opět stal Arnošt Pražák. Z řad mládeže ani dospělých se oddíl vůbec nerozšiřoval a pro nedostatek hráčů se v roce 2017 opět oddíl TJ Lokomotiva spojil se soběslavským DDM.

Prvního července 2019 se Kamil Barták a Arnošt Pražák zúčastnili mistrovství Evropy veteránů v Budapešti. Jako jediní z okresu Tábor reprezentovali nejen město Veselí nad Lužnicí a Českou republiku, ale i tento sport, který dnes není v zájmu dnešních mladých lidí. Při účasti 3 600 hráčů z celé Evropy, kteří byli rozděleni do skupin podle věku, si oba vedli skvěle a odjížděli velmi spokojeni. Kamil Barták měl sice těžkou skupinu, ale podařilo se mu postoupit z druhého místa do hlavní soutěže, kde první kolo již bylo nad jeho síly, a vypadl. Podobný scénář pak probíhal i u čtyřhry. Arnošt Pražák mezi staršími skupinu vyhrál, ale druhé kolo i pro něho byla konečná. Ve čtyřhře se svým kolegou ze Slovenska postup ze skupiny bohužel také nezvládl.

Oddíl se snaží rozšířit členskou základnu o nové hráče, nyní jsou v oddíle pouze čtyři.⁹³

Další vývoj sportovní gymnastiky

Oddíl od roku 1992 každoročně pořádá soutěž *Veselský pohár*, kterého se účastní okolo 130 dětí z celé České republiky. Další náradí se převážně vypůjčilo od oddílů v celém Jihočeském kraji. Postupem času se ale vyvíjelo, a tak muselo i Veselí nad Lužnicí gymnastické náradí renovovat. Aby mohl oddíl fungovat dál, museli dobrovolníci z řad rodičů dívek vlastními silami pomoci. Bylo za potřebí dřevěnou kladinu potáhnout kůží, přivařit k bradlové konstrukci nové žerdě, místo koberců se musel nalepit pružný akrobatický pás.

Na náradí se bohužel projeví největší škody při povodních v roce 2002. Oddíl přišel o většinu žíněnek, o duchny i koberce. Všechny finance byly použity pro rekonstrukci haly, na gymnastické náradí už ale nezbylo. A tak opět pomohly obětavé ruce rodičů a příznivců gymnastiky a staré náradí bylo renovováno. Po povodních se náradí vydezinfikovalo, vymylo, dlouho schlo a následně se natřelo, také byly našity nové potahy na duchny. Po druhé povodni v roce 2006 oddíl sportovní gymnastiky úspěšně požádal o dotaci Jihočeský kraj na nákup nového náradí. Pořídila se nová kladina, bradla a přeskokový stůl.

Obrázek 43. Vlevo interiér sportovní haly s podlahou opravenou po povodni 2006, vpravo celkový pohled na sportovní halu. Archiv TJ Lokomotiva Veselí nad Lužnicí.

Během této doby se vystřídaly trenérům pod rukama celé generace děvčat. Často byly umístěny na předních místech v Jihočeském kraji i na republikové úrovni. Historicky nejúspěšnější členkou ve Veselí nad Lužnicí byla Iva Novotná mladší. Její

⁹³ Osobní archiv Kamila Bartáka.

největší úspěch bylo získání prvního místa na MČR v roce 2010 a v roce 2011 v Maďarsku na Evropském poháru 4. místo. Iva působí momentálně jako trenérka v Praze, kde si založila svůj gymnastický klub. Zájem o gymnastiku ve Veselí nad Lužnicí dokazuje vysoká účast při náboru do oddílu. Nyní má gymnastika 10 kategorií od žákyň až po ženy. Nově je otevřená kategorie pro chlapce, kteří se věnují všeobecné sportovní přípravě se zaměřením na parkour. V oddíle působí sedm trenérů. Tréninky jsou třikrát v týdnu a před závody se ještě přidávají doplňkové hodiny.

Členky oddílu se účastní pohárových soutěží po celé republice. Každoročně zejména krajského přeboru, ze kterého se nominují děvčata na MČR.

Na jaře se pořádají závody jednotlivců a na podzim závody družstev. Oddíl pro své svěřence každoročně organizuje i soustředění, kterých se účastní kolem 30 dětí. Aktuálně v roce 2019 byla největším úspěchem oddílu Anička Hiršová, která se zúčastnila šesti závodů v kategorii přípravy a vždy se umístila na bedně.

Dosud byl nejúspěšnějším ročníkem díky Ivě Novotné rok 2010/11. K velkolepým úspěchům Ivě Novotné gratulovala i Věra Čáslavská, vícenásobná olympijská vítězka.⁹⁴

Další vývoj kanoistiky

Od r. 1990 byl sdružen skaut a oddíl TJ Lokomotiva. Pan Bucek spolu s panem Doležalem, panem Hláskem a bratrem Milanem Buckem přizval kamarády, kteří dříve v oddílu byli, aby vypomohli s dětmi. Jezdily se kratší úseky a stále se pořádaly letní tábory. Od roku 2015 oddíl po 25 letech skončil se skautem a funguje pouze pod TJ Lokomotiva. Nyní má oddíl 26 členů a pracuje s mládeží školního věku. Činnost probíhá podle ročního období v klubovně oddílu, loděnici nebo ve sportovní hale. Stále se pořádají letní tábory a jeho součástí se stal poněkolkáté sjezd ze Suchdola do Majdaleny, který dá malým vodákům vždy hodně zkušeností.⁹⁵

⁹⁴ *Kroniky sportovní gymnastiky Veselí nad Lužnicí.*

⁹⁵ Osobní archiv Jaroslava Bucka mladšího.

Obrázek 44. Vlevo klubovna s věžičkou a vpravo loděnice oddílu kanoistiky TJ Lokomotiva Veselí nad Lužnicí. *Vlastní zdroj.*

Další vývoj turistiky

Největšími akcemi turistiky zůstávají stále oblíbené turistické a cykloturistické akce *Krajem rybníků* a *Krčínův labyrint* v Chráněné krajinné oblasti Třeboňsko. Historicky byla nejvyšší účast na *Krajem rybníku* v roce 2007, kdy se zúčastnilo 1 555 účastníků, z toho 356 pěších.

Obrázek 45. Start závodu *Krajem rybníků* z roku 2013 u občerstvení *Hokejka* TJ Lokomotiva ve Veselí nad Lužnicí. *Archiv oddílu turistiky.*

Účastník získá za pouhých 30 Kč – poplatek startovního, popis trasy se svým individuálním číslem. V cíli pak obdrží diplom se svým jménem a počtem ujetých kilometrů spolu s drobnou pozorností. Na trase potkávají účastníci několik kontrol, kde

si vyzvednou kontrolní razítko. Dodržení dané trasy ovšem není striktně požadováno. Dle svých možností si každý účastník může trasu libovolně zkrátit či prodloužit. Počet kilometrů, který každý v cíli sdělí pro zápis do diplomu, není nijak kontrolován, je čistě otázkou svědomí každého z účastníků. Pouze informativně je určován nejmladší, nejstarší a nevdálenější účastník. V cíli se koná posezení s hudbou pod pergolou. Akce se koná každoročně, a to vždy poslední víkend v dubnu.

Dále oddíl v průběhu roku podniká další turistické a cykloturistické akce nejen v ČR. Kromě cykloturistického výletu na území České Kanady až do Novohradských hor oddíl podniká i lyžování ve Francii a Rakousku nebo putování kolem jezera Lago di Garda a další.⁹⁶

Další vývoj tenisu

I přes to, že se tenis hrál ve Veselí nad Lužnicí pouze rekreačně, v letech 2015–2018 bojovaly dva týmy, družstvo A v KP a družstvo B v OP. Po náboru v roce 2019 začínají více trénovat i děti. Nyní se ve Veselí nad Lužnicí hraje nejnižší liga a je v ní nejvíce 8 hráčů z celkových 77 členů. Stále se konají turnaje s hojnou účastí a v pohodové atmosféře, kterých se může zúčastnit i veřejnost.⁹⁷

Obrázek 46. Fotografie tenisových kurtů TJ Lokomotiva ve Veselí nad Lužnicí. Převzato z *TJ Lokomotiva Veselí nad Lužnicí. (2020)*. Získáno 2. 2. 2020, z: <https://www.loko-veseli.cz/>.

Vznik a vývoj nohejbalu

Oddíl nohejbalu byl pravděpodobně založen v roce 1995 při TJ Lokomotiva. U zrodu oddílu byli a jsou dodnes aktivní Bohumil Uhlíř a Petr Gruber. Do okresního přeboru se přihlásilo mužstvo v roce 1998 a hrálo zde i v další sezóně. V letech 2000 a

⁹⁶ Krajem rybníků – O nás. (2016). Získáno 27. 2. 2020, z: <https://www.krajemrybniku.cz/o-nas/>.

⁹⁷ Osobní archiv Petra Žahoura.

2001 mužstvo hrálo krajský přebor a v roce 2002 se zde umístili na druhém místě a postoupili tak do 2. ligy nohejbalu. Bohužel v roce 2004 sestoupili do krajského přeboru, dlouho se ale neohráli. V roce 2005 vyhráli krajský přebor a postoupili zpět do 2. ligy. V období 2008–2013 sestoupili a hráli krajský přebor. V letech 2015–2019 hráli okresní přebor.

V roce 2006 bylo založeno družstvo dorostenců, které zpočátku hrálo krajskou soutěž a později se prolíná s mužstvem mužů v KP a OP.

Od roku 2009 jsou členkami oddílu také ženy, resp. dívky. Nemají ovšem vlastní soutěž na úrovni kraje, tudíž pro ně platí totéž, co pro dorost a hrají s nimi.

Nejvíce v historii do herního projevu zasáhl z řad trenérů Josef Kozel 1998–2005. Dorosteneckou skupinu dlouho táhnul od roku 2006 do roku 2013 Lukáš Doležal, vystřídal ho Vít Rada, který do oddílu přišel v roce 1998 a působí zde dodnes. Mužstvo mužů nikdy výrazně netrénovalo, chodí si zahrát pro zábavu. Letní tréninky mají muži A 3x týdně, muži B 1x týdně a dorost s ženami 2x týdně. V oddílu je dnes kolem dvaceti lidí, nejvíce jich bylo málo přes třicet.

Oddíl také pořádá řadu tradičních turnajů. První turnaj *Prázdninová smeč*, je turnaj pro mládež do 18 let a ženy, proběhly už čtyři ročníky, a to vždy poslední sobotu v červnu. Další turnaj s názvem *Veselské dvojky* je turnaj pro výkonnostní hráče. Proběhlo už více než deset ročníků a jeho ozdobou jsou reprezentanti ČR, mistři světa Ondřej Vít, Jan Vanke, Vilém Ungermann, a další ligoví hráči jako je např. Ondřej Pachman. Koná se pravidelně poslední neděli v červenci. Dále se koná ve Veselí nad Lužnicí *Noční turnaj* pro rekreační hráče, který se hraje pod provizorním osvětlením. Další z řady turnajů je turnaj *O pohár Veselska*. Ten je také určen pro rekreační hráče a poprvé se hrál již v roce 1995. A poslední *Vánoční turnaj* je pouze oddílový s přáteli a rodinnými příslušníky členů oddílu. Proběhlo pět ročníků a koná se v hale kolem poloviny měsíce prosince.⁹⁸

Vznik a vývoj krasobruslení

Oddíl vznikl pod hlavičkou TJ Lokomotiva Veselí nad Lužnicí a od roku 2012 je oddíl registrován u Českého krasobruslařského svazu. Z toho důvodu může pár závodníků poměřovat síly s ostatními krasobruslaři v celorepublikových závodech

⁹⁸ Osobní archiv Ing. Víta Rady.

v rámci Poháru ČKS. Nyní má oddíl cca 35 členů z řad dětí i rodičů. Oddíl je trenérsky zajištěn dvěma trenérkami Hanou Szabovou a Zuzanou Soukupovou.

Pravidelně každou sezónu oddíl pořádá mezioddílový závod Lužnické ostří, který se těší velkému zájmu a zúčastňuje se ho více než sto krasobruslařů. Tam mají příležitost si zazávodit i krasobruslaři nižších úrovní včetně těch úplně nejmladších. Každoročně se také pořádá vystoupení místních krasobruslařů v předvánočním čase na akci *Vánoční Krasoveselí*. Dále s koncem ledové sezóny je na programu velká jarní exhibice, na kterou jsou zvány školy a školky z okolí na dopolední vystoupení, večer je potom exhibice určena pro širokou veřejnost.⁹⁹

Obrázek 47. Na fotografii jsou členky oddílu krasobruslení TJ Lokomotiva Veselí nad Lužnicí 2019. Převzato z osobního archivu Marty Smolíkové.

Sezóna trvá od září do března, mimo tuto dobu jezdí oddíl na soustředění do okolních měst, protože pěti měsíční pauza je pro tento sport opravdu dlouhá. Absence ledu je v letních měsících ve Veselí nad Lužnicí pro oddíl tristní. Děti začínají bruslit od čtyř let a jsou zařazeny do náboru a mají trénink dvě hodiny ledu týdně. V následujícím roce dětem přibude spolu s hodinami ledu i suchá příprava. Některé z dětí mají i osm hodin ledu týdně.¹⁰⁰

⁹⁹ Krasobruslení Veselí nad Lužnicí – O nás. (2019). Získáno 27. 2. 2020, z: <https://krasoveseli.webnode.cz/o-nas/>.

¹⁰⁰ Osobní archiv Marty Smolíkové.

Vznik a vývoj Tanečního studia Žába–United Movement

Na počátku vzniku tanečního studia kolem roku 1997 se přistěhovala do Veselí nad Lužnicí Libuše Heřmanová, která chtěla vytvořit ve městě kroužek pro svou dceru, proto oslovila několik děvčat před místní školou a na ulici. Tak se dala dohromady první skupina. Tanec se jim natolik vryl pod kůži, že se studio postupně rozrůstalo. Už v roce 2008 mělo studio jedenáct tanečních skupin a v nich 190 tanečnic nebo tanečníků. Svá vystoupení se rozhodly tanečnice a tanečníci každoročně předvádět kromě soutěží, ve kterých vyhráli několik cen i na velkých *tanečních Akademiích* v kulturním domě Veselí nad Lužnicí. Dvě ze skupin se probojovaly do soutěže v New Yorku. Ve Veselí nad Lužnicí se stal z TS Žába velký trend a jejich úspěch svědčí o tom, že veselské *žáby* dnes patří k republikové špičce.¹⁰¹

V roce 2017 dostala TS Žába zcela novou tvář. Do čela se postavil profesionální choreograf a tanečník Jakub Dvořák, který se rozhodl dát studiu novou moderní a neotřelou tvář. S neuvěřitelnou proměnou došlo i ke změně názvu a spolu s nástupem nového vedení nese studio název *United Movement*, což v překladu znamená spojený pohyb. Jejich slogan „*Síla v jednotě*“ vypovídá o tom, že kromě vzdělávání zde děti prožívají nezapomenutelné zážitky a navzájem se podporují. Tančí na vysoké úrovni pod dozorem profesionálních tanečníků a choreografů z celé ČR.

První sezóna byla velice úspěšná, se 130 členy studio získalo 11 titulů MČR na TS roku a *Dance World Cup*. Dostali se do TOP pěti choreografií v dětské věkové kategorii a na MS 2018 ve španělském Sitges se dostali s šesti choreografiemi do TOP 10 v dané kategorii na Světě. Druhá sezóna v roce 2019 pro ně byla výzvou, nasadili laťku opravdu vysoko, ale podařilo se jim potvrdit, že mají co říct do pořadí i v této soutěžní sezóně. Pod vedením čtyř choreografů Jakubem Dvořákem, Barborou Smíškovou, Annou Tomkovou a Ladí Čapkovou získali 15 titulů MČR, dostali se do TOP 5 choreografií Evropy s kategorií juniorů a *Best Dance Group*. Na MS *Dance Star* získali 6 titulů MS, tři tituly Vicemistrů světa a tři 2. vicemistry světa. Stali se nejlepším studiem v ČR, a tak ukázala, že i ČR má své zástupce na světovém žebříčku.¹⁰²

¹⁰¹ Táborský deník – Poprvé byly všem pro smích, teď poletí pokořit Ameriku. Získáno 3. 2. 2020, z: https://taborsky.denik.cz/zpravy_region/poprvé-byly-všem-pro-smích-20080613.html.

¹⁰² United Movement – Historie. (2020). Získáno 27. 2. 2020, z: <https://unitedmovement.cz/>.

Vznik a vývoj Taneční skupiny CODA

Taneční skupina CODA působí na poli moderního tance od roku 2008. Hlavní aktivity probíhají v pronajatých prostorách bývalé školy v Táboře, v hlavním sídle spolku. Tato taneční skupina byla ve Veselí nad Lužnicí založena Markétou Švecovou s cílem propagace současného tance a vytváření podmínek k tvorbě amatérských tanečních představení. Zakladatelka a umělecká vedoucí, Markéta Švecová, je absolventkou taneční konzervatoře Tanečního Centra Praha, obor pedagogika a lektorství. Za svou dlouholetou praxi má na svém kontě několik choreografických úspěchů. Klade důraz na základní taneční techniky, správné držení těla, rozvoj pohybového projevu jednotlivců, cítění hudby, kladný vztah ke kultuře, a především na utvrzení zdravých návyků. Snaží se rozvíjet každého tanečníka a jeho talent, motivovat ho ke kreativitě, poskytnout mu dobré podmínky pro seberealizaci a podnítit v něm zdravou ctižádostivost.

CODA se nebojí své výsledky porovnávat ani na vrcholových soutěžích, jako jsou např. *Czech Dance Tour*, *Czech Dance Masters*, *Taneční skupina roku*. Za zmínku také stojí dlouholetá spolupráce s hudební a pěveckou skupinou Tábor Superstar Band, pro kterou CODA tvoří taneční doprovod k muzikálu, se kterým se pravidelně účastní charitativních akcí. Dále CODU můžeme vidět jako předtaneční na plesech, večírcích nebo kulturních akcích.¹⁰³

Nyní má oddíl 48 členů rozdělených do třech kategorií podle dovedností a věku. Skupina dětí od 7 do 11 let trénuje dvakrát týdně 1,5 h. Skupina juniorů od 11 do 15 let trénuje třikrát v týdnu 2 h a skupina hlavní od 15 do 18 let trénuje jednou týdně 3 h.¹⁰⁴

Další vývoj asociace sportu pro všechny

V oddílu se scházejí bývalí aktivní sportovci, kteří mají stále zájem o rekreační pohybovou aktivitu. Oddíl má dnes 21 členů a je rozdělen na muže a ženy. Scházejí se jednou týdně. Muži se věnují florbalu, sálové kopané nebo nohejbalu a v létě pořádají cyklovýlety, kterých se účastní i ženy. Ty se ale věnují spíše zdravotnímu a relaxačnímu cvičení.¹⁰⁵

¹⁰³ CODA compeny dancing. (2019). Získáno 16. 3. 2020, z: <http://codance.cz/>.

¹⁰⁴ Archiv TJ Lokomotive Veselí nad Lužnicí.

¹⁰⁵ Osobní archiv Marie Kuklové.

4.5 Sporty a spolky organizované mimo rámec TJ Lokomotiva

Sporty a spolky jsou řazeny chronologicky tak, jak vznikaly.

Další vývoj šachu

Šachový klub ve Veselí nad Lužnicí je nyní složen z malé skupiny lidí, kteří se řadu let baví úžasnou deskovou hrou králů s názvem šachy a snaží se skromně navazovat na dávné šachové kořeny ve městě. Z těchto kořenů nejvíce vyčnívá působení zmíněného šachisty světového rázu z přelomu 19. a 20. století. Řeč je o Karlu Traxlerovi, jehož si snaží město připomínat při mnoha příležitostech, nyní i v turnaji nesoucím jeho jméno.

Martin Janovský se stal předsedou šachového oddílu po sestupu z 2. divize, který mužstvo dovedl zpět a časem až do I. jihočeské šachové divize. Po čase se oddíl odpojil od TJ Lokomotiva a přejmenoval se na Traxler Veselí nad Lužnicí, po světoznámém již zmíněném šachistovi Karlu Traxlerovi, který žil ve Veselí nad Lužnicí a je zde i pochován. V současné době je předsedou oddílu RNDr. Ladislav Sýkora.

V dnešní době jsou ve Veselí nad Lužnicí dvě družstva v celoročních soutěžích, a to Veselí A ve druhé jihočeské divizi a převážně mládežnické Veselí B ve třetí divizi. Dále zde probíhá i mládežnický kroužek a pořádá se řada dalších šachových aktivit i pro mládež s regionálním působením jižních Čech. Oddíl je také plně otevřený spolupráci s dalšími šachovými oddíly v kraji. Členové se v současné době scházejí v Domě dětí a mládeže na Blatském sídlišti. Jednotlivci se účastní různých jednorázových soutěží po celé republice. Oddíl podporuje výchovu mladých šachistů a šachistek, například Jana Maříková vícenásobná mistryně republiky v kategorii žákyň se stala i mistryní Evropské unie ve své věkové kategorii. Dále jsou v oddíle ještě dvě úspěšné mladinké šachistky. Někteří z řad veselských hráčů hostovali v jiných šachových oddílech, především ve Spartaku Soběslav. Někdy ale pomoc od některých oddílů potřebovali i veselští hráči. V současné době udržuje Veselí nad Lužnicí úzkou spolupráci se šachisty z nedaleké Třeboně.¹⁰⁶

¹⁰⁶ Veselský šach – O nás. (2014). Získáno 27. 2. 2020, z: <https://veselskysach.iplace.cz/>.

Vznik a vývoj skautů volnosti

Na začátku dvacátých let 20. století zde fungovali takzvaní Skauti volnosti. Byla to sportovní odnož Volné myšlenky. Ale byla to pouze chvílková záležitost, brzy zanikli.¹⁰⁷

Vznik a vývoj Pionýra

Pionýr začínal v roce 1949 na základních školách, kde ho vedli učitelé. V šedesátých letech, už jako samostatná organizace Pionýrská organizace Socialistického svazu mládeže, fungoval samostatně. Po roce 1970 fungoval pod hlavičkou DDM (Domu dětí a mládeže).¹⁰⁸

Vznik a vývoj Svazarmu

Motokárové závody pořádala místní organizace Svazarm (Svaz pro spolupráci s armádou). Pořádaly se hlavně v šedesátých letech a na začátku sedmdesátých let 20. století. Při budování dětského dopravního hřiště v roce 1975 s asfaltovými cestami se počítalo už i se záměrem využít ho pro motokárový sport místní organizací Svazarm, se kterou TJ Lokomotiva Veselí nad Lužnicí navázala dobrou spolupráci již při několika dřívějších sportovních akcích. Z tohoto důvodu na tuto výstavbu Svazarm na výstavbu finančně přispěl.¹⁰⁹

¹⁰⁷ Osobní archiv Václava Jelínka.

¹⁰⁸ Taktéž.

¹⁰⁹ Taktéž.

Obrázek 48. Motoristický závod v šedesátých letech ve Veselí nad Lužnicí pořádán organizací Svazarm. Z osobního archivu Václava Jelínka.

Obrázek 49. Motoristický závod v šedesátých letech ve Veselí nad Lužnicí pořádán organizací Svazarm. Z osobního archivu Václava Jelínka.

Vznik a vývoj Box klubu

Box klub vznikl ve Veselí nad Lužnicí 20. dubna 2016. Zakladateli jsou Josef Valeš, Václav Filípek a Karel Boček. Klub má kolem 40 členů a 10 aktivních zápasníků. Má pět kategorií, a to školní mládež přípravku, školní mládež, juniory,

dorostence, muže a ženy. Jejich celoroční program zpestřují hlavně zápasy, galavečery, extraligy a mistrovství ČR. Galavečer s názvem Box a MMA night, který se konal 17. 11. 2018 ve Veselí nad Lužnicí, byl zaměřen především právě na box. Klub se účastní i mistrovství ČR, poprvé v roce 2016, kde se mu bohužel nedařilo, podruhé v roce 2019 už Veselí nad Lužnicí získalo zlato.¹¹⁰

Vznik a vývoj Cyklistického klubu Jihočeské naděje

Tento nový cyklistický klub vznikl 19. 1. 2018 a jeho předsedou se stal Radek Bechyňský. Klub má za sebou první úspěšnou sezónu a celou řadu závodů. Zvláště starší žákyně Kristýna Lebedová, která se stala mistryní Jihočeského kraje 2019 v časovce jednotlivců ve své kategorii.¹¹¹

Vznik a vývoj Gladiators gymu

V roce 2019 byla ve Veselí nad Lužnicí založena nová pobočka Gladiators gymu Českých Budějovic. První trénink proběhl 28. 2. 2019. Věnují se výhradně MMA. Tréninky mají v klubu rozděleny na začátečníky, závodníky a děti. Závodníci trénují třikrát v týdnu, začátečníci a děti jednou týdně. Před závody se počty tréninkových jednotek samozřejmě navyšují. Soustředění pořádají jednou ročně v srpnu a zároveň se účastní i soustředění pořádané mateřským klubem v Českých Budějovicích.

Jako první se začaly sklízet velké úspěchy v dětských kategoriích. Děti ve svých zápasech předvádí výkony o třídu lepší než jejich soupeři, a dosud nepoznaly porážku. Klub věří, že se mu podaří letos získat první titul MČR dětí v MMA. Na tyto úspěchy navázali i senioři. V průměru trvá kolem tří let, než je závodník připraven na svůj první zápas. Klub ve Veselí nad Lužnicí zvládl jejich závodníky připravit za neuvěřitelných šest měsíců. Od té doby se klub účastní galavečerů a turnajů zhruba jednou za dva měsíce, kde rovněž sklízí velké úspěchy a má několik, dosud neporažených borců. Zatím považují za největší úspěchy mezinárodní turnaj Rise of a champion v MMA v Ostravě, kde všichni jejich závodníci vyhráli, a to hodně kvalitními výkony. Po tomto turnaji je nejen česká scéna MMA začala respektovat, ale dokonce do Veselí nad Lužnicí poslala

¹¹⁰ Osobní archiv Jakuba Vebera.

¹¹¹ Cyklistický klub jihočeské naděje – Aktuality. (2019). Získáno 27. 2. 2020, z: <http://ckjihoceskenadeje.cz/>.

několik profesionálních zápasníků na tréninky a špionáž. Nyní mají nabídky i na turnaje v zahraničí.

Obrázek 50. Fotografie z galavečera Rise of a champion v MMA a elitní členové z klubu Gladiators gym. Osobní archiv Jana Kratochvíla.

Na základě těchto úspěchů klub začalo navštěvovat více zástupců i z ostatních klubů a někteří z nich převzali jejich systém práce s dětmi. V současné době má klub 140 členů nejen z Veselí nad Lužnicí, a z toho asi 60 dětí. Jeden z úspěchů je i to, že se jim podařilo za tak krátkou dobu vybudovat s malým rozpočtem klub, který je na české scéně takto vnímán a poráží kluby, které mají tisícové základny a milionové rozpočty. O jejich úspěších svědčí i to, že jejich tréninky navštěvují pravidelně členové z poměrně vzdálenějších měst jako je např. Humpolec, Pacov, Tábor nebo J. Hradec.¹¹²

¹¹² Osobní archiv Jana Kratochvíla.

5 Závěr

Tělesná výchova a sport má ve Veselí nad Lužnicí opravdu dlouholetou tradici. Počátky organizované tělesné výchovy a sportu sahají ve Veselí až do roku 1887, kdy byl založen Sokol a sport a tělesná výchova se stali nedílnou součástí většiny obyvatel ve Veselí i Mezimostí. Následující historický vývoj jednotlivých tělovýchovných a sportovních odvětví přinesl Veselí nad Lužnicí celou řadu cenných úspěchů.

Cílem práce bylo zpracovat toto téma pro širokou veřejnost a dát do povědomí významnost veselského sportu, která tvoří podobu celého města i v současnosti. Páteř místního sportu tvoří především fotbal a lední hokej, proto je jejich historie obsáhlejší než dějiny jiných místních oddílů, které ovšem nemohu opomenout.

I když v dnešní době tělovýchovná jednota Sokol ve Veselí nad Lužnicí nefunguje, dala městu v minulosti základní stopu k organizování ucelené tělesné výchovy a sportu jako takovému. Druhou nedůležitější organizací, která vznikla sloučením tří dobrovolných sportovních organizací DSO Jiskra, DSO Tatran – Prefa a DSO Lokomotiva, je nově vzniklá jednotná TJ Lokomotiva v roce 1957.

Sportovní areál TJ Lokomotiva se sídlem v krásném zeleném prostředí v jižních Čechách na soutoku řek Lužnice a Nežárky je velice příjemným a účelovým komplexem. Z těchto důvodů, je tradičně navštěvován lidmi z celé republiky, kteří se po mnoho let s radostí vrací. Spolu s vylepšením kvality sportoviště a zázemí areálu se stává vyhledávaným střediskem pro různé druhy sportů na nejrůznějších úrovních. Například na fotbalovém hřišti se obvykle připravují mládežnická družstva Sparty Prahy, Bohemians Praha či Kladna. Po rekonstrukci atletického stadionu využívají pro svoji přípravu atleti z Kladna, Vlašimi, ASK Slávia Praha nebo Jihlavy. I plocha zimního stadionu ožívá v letních měsících, kdy přijíždějí družstva lakrosu z Radotína a Slávie Praha, přičemž muži hrají v hale a ženy na travnatém hřišti. Na zimním stadionu se dokonce v roce 2010 připravovalo mužstvo hráčů do dvaceti let před mistrovstvím světa. K charitativnímu a benefičnímu utkání posloužilo fotbalové hřiště, kde se sehrálo několik utkání, kdy místní fotbalisté hráli proti družstvu Amfóry, Jedenáctky Bolka Polívky nebo proti hokejistům HC Mountfield pro Rolničku Soběslav.

Sport má ve Veselí nad Lužnicí stále velký podíl na rozvoji města. Během práce jsem se střetla s řadou problémů, které byly spojeny zejména s nedostatkem potřebných materiálů, který byl zapříčiněn zničením písemných záznamů během ničivé

povodně v roce 2002 nebo se ztrátou záznamů v konkrétních oddílech. O celkovém souhrnu tělovýchovy a sportu ve městě není žádná publikace, proto věřím, že tato práce poslouží jako zdroj informací pro širokou veřejnost.

Prameny a literatura

Archivní zdroje

Archiv TJ Lokomotiva Veselí nad Lužnicí.

Osobní archiv Evy Ježkové, předsedkyně oddílu volejbalu TJ Lokomotiva.

Osobní archiv Ing. Víta Rady (narozen 13. 7. 1972), starosta města Veselí nad Lužnicí, předseda oddílu nohejbalu TJ Lokomotiva.

Osobní archiv Jakuba Vebera (narozen 11. 4. 2000), předseda Box klubu Veselí nad Lužnicí.

Osobní archiv Jana Kratochvíla (narozen 25. 8. 1981), předseda klubu Gladiators gym.

Osobní archiv Jaroslava Bucka, předseda oddílu kanoistiky TJ Lokomotiva.

Osobní archiv Kamila Bartáka, předseda stolního tenisu TJ Lokomotiva.

Osobní archiv Marie Kuklové (narozena 24. 2. 1955), místopředsedkyně oddílu ASVP TJ Lokomotiva.

Osobní archiv Martiny Smolíkové (narozena 3. 4. 1976) předsedkyně oddílu krasobruslení TJ Lokomotiva.

Osobní archiv Petra Žahoura, předseda oddílu tenisu TJ Lokomotiva.

Osobní archiv Terezy Chýnové, (narozena 21. 8. 1989), předsedkyně oddílu atletiky TJ Lokomotiva.

Osobní archiv Václava Jelínka (narozen 13.2.1959), kronikář města Veselí nad Lužnicí.

Periodika

Jihočeská pravda, roč. 1977.

Jihočeský sportovní týdeník, roč. 1924.

Tištěné prameny

Památník tělocvičné jednoty Sokol v Mezimostí 1922–1932.

Památník tělocvičné jednoty Sokol ve Veselí nad Lužnicí 1885–1905.

Heřman, R. & Heřman R. ml. (2011). *Kronika TJ Lokomotiva*. Veselí nad Lužnicí.

Literatura

Bureš, P. & Plichta, J. (1931). *Sport a tělesná kultura v Čsl. Republice a cizině*. Praha: Almanach sportu.

Friml, Z. & Tesařová, H. (2010). *Historie veselského fotbalu*. Praha: VS tisk Pankrác.

Jelínek, V. & Jindra, I. & Šťovíček, P. (2018). *Veselské století 1918–2018*. Veselí nad Lužnicí: Ve spolupráci se spolkem Přátel historie Veselí nad Lužnicí.

Kuna, F. (1922). *Dějiny města Veselí nad Lužnicí a okolí*. Veselí nad Lužnicí: MěNV.

Mucha, V. (1955). *Dějiny dělnické tělovýchovy v Československu I*. Praha: STN.

Štumbauer, J. (2016). *Vybrané kapitoly z historie tělesné výchovy, sportu a turistiky v meziválečném Československu*. České Budějovice: JČU, KTS.

Štumbauer, J. (2019). *Historie tělesné výchovy a sportu v Československu v letech 1945–1956*. Od omezené demokracie k tuhému stalinismu. Česká kinantropologie.

Tichá, P. & Havel, P. & Koláček, B. & Rozmuš, J. & Salzman, A. & Novák, M. (1990).

Historie tělovýchovy a sportu na tábořsku. (1990). OV ČSTV Tábor: Jihočeské tiskárny.

Elektronické a internetové zdroje

Nástin historie měst Veselí a Mezimostí. (2003). Získáno 18.3.2020,

z: <http://www.veseli.cz/>.

<https://unitedmovement.cz/>.

<http://codance.cz/>.

<https://veselskysach.iplace.cz/>.

<http://ckjihoceskenadeje.cz/>.

<https://www.loko-veseli.cz/>.

<http://www.sokol.eu/osah/5405/historicka-obdobi/>.

Použité zkratky

- AC – Athletic club (Atletický klub).
ASK – Atletický sportovní klub.
ATK – Armádní tělovýchovný klub (1948–1952).
ČKS – Český krasobruslařský svaz.
CODA – Coda company dancing.
ČAAU – Česká atletická amatérská unie.
ČAC – Český atletický klub.
ČB – České Budějovice.
ČKK Praha – Český klub kanoistů v Praze.
ČKV – Český klub velocipedistů (ČKV Smíchov).
ČOS – Česká (Československá) obec sokolská.
ČOV (ČSOV) – Český (Československý) olympijský výbor.
ČR – Česká republika.
ČSD – Československé státní dráhy.
ČSF – Český svaz fotbalový.
ČSLH – Český svaz ledního hokeje.
ČSR – Československá republika.
ČSSR – Československá socialistická republika (oficiální název Československa v letech 1960–1989).
ČSTV – Československý svaz tělesné výchovy (1957–1989).
ČÚJV – Česká ústřední jednota velocipedistů.
ČÚV ČSTV – Český ústřední výbor Československého svazu tělesné výchovy (1969–1989).
DDM – Dům dětí a mládeže.
DFJV – Dorostenecká fotbalová jednota Veselí.
DSO – Dobrovolná sportovní organizace.
DPM – Dům pionýrů a mládeže.
DTJ – Dělnická tělovýchovná jednota.
EU – Evropská unie.
FC – Football club (Fotbalový klub).
FDTJ – Federace dělnických tělocvičných jednot.
FPT – Federace proletářské tělovýchovy.
HC – Hokej Club (hokejový klub).
JŽF – Jihočeská župa fotbalová.
KČT – Klub českých turistů.
KČST – Klub československých turistů.
KP – Krajský přebor.
KSČ – Komunistická Strana Československa.
MČR – Mistrovství České republiky.
MěNV – Městský národní výbor.
MŠMT – Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy.
OP – Okresní přebor.
PPC – Ping-pongový club.
ROH – Revoluční odborové hnutí.
ROP – Regionální operační programy.
SG – Sportovní gymnastika.

SK – Sportovní klub.
SSSR – Svaz sovětských socialistických republik.
SVAZARM – Svaz pro spolupráci s armádou.
TJ – Tělocvičná jednota (Tělovýchovná jednota).
TS – Taneční skupina.
TV – Tělesná výchova.
TVS – Tělesná výchova a sport.
UM – United Movement.
YMCA – Young Men's Christian Association (Křesťanské sdružení mladých mužů).
ZDŠ – Základní devítiletá škola.
ZOŠ – Základní osmiletá škola.
ZRTV – Základní a rekreační tělesná výchova.
ZŠ – Základní škola.
ZTV – Základní tělesná výchova.